Středa 20. října 2021

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

P9_TA(2021)0425

Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. října 2021 o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy (2020/2260(INI))

(2022/C 184/01)

Evropský parlament,

— s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména na články 11, 13, 39, čl. 168 odst. 1, čl. 169 odst. 1, článek 191, čl. 192 odst. 1 a článek 349 této smlouvy,

— s ohledem na Mezinárodní smlouvu o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství z roku 2004,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1381 ze dne 20. června 2019 o transparentnosti a udržitelnosti hodnocení rizika ze strany EU v potravinovém řetězci ([1]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. prosince 2018 o veterinárních léčivých přípravcích ([2]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh ([3]), směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů ([4]), a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1185/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o statistice pesticidů ([5]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí ([6]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky ([7]), směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu ([8]) a směrnici Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů ([9]),

([1]) Úř. věst. L 231, 6.9.2019, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 4, 7.1.2019, s. 43.
([3]) Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1.
([4]) Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 71.
([5]) Úř. věst. L 324, 10.12.2009, s. 1.
([6]) Úř. věst. L 106, 17.4.2001, s. 1.
([7]) Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.
([8]) Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 19.
([9]) Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1.

— s ohledem na směrnici Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely ([10]), směrnici Rady 1999/74/ES ze dne 19. července 1999, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic ([11]), směrnici Rady 2007/43/ES ze dne 28. června 2007 o minimálních pravidlech pro ochranu kuřat chovaných na maso ([12]), směrnici Rady 2008/120/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat ([13]), směrnici Rady 2008/119/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat ([14]), nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností ([15]), nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování ([16]), nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat") ([17]) a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU ze dne 22. září 2010 o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely ([18]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. května 2020 o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli" pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy (COM(2020)0381),

— s ohledem na své usnesení ze dne 19. června 2020 o evropské ochraně přeshraničních a sezónních pracovníků v souvislosti s krizí způsobenou onemocněním COVID-19 ([19]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 18. prosince 2019 o iniciativě EU týkající se opylovačů ([20]) a na své usnesení ze dne 23. října 2019 o návrhu nařízení Komise, kterým se mění nařízení (EU) č. 546/2011, pokud jde o posouzení dopadu přípravků na ochranu rostlin na včely medonosné ([21]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ([22]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 13. března 2019 o Evropě, která chrání: čistý vzduch pro všechny ([23]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 13. září 2018 o Evropském akčním plánu „Jedno zdraví" proti antimikrobiální rezistenci (AMR) ([24]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o provádění sedmého akčního programu pro životní prostředí ([25]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 16. května 2017 o iniciativě na podporu účinného využívání zdrojů: snížení míry plýtvání potravinami a zlepšení bezpečnosti potravin ([26]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 4. dubna 2017 o ženách a jejich úloze ve venkovských oblastech ([27]) a na své usnesení ze dne 16. ledna 2018 o ženách, rovnosti žen a mužů a spravedlnosti v oblasti klimatu ([28]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2016 o technologických řešeních v oblasti udržitelného zemědělství v EU ([29]),

---

([10]) Úř. věst. L 221, 8.8.1998, s. 23.
([11]) Úř. věst. L 203, 3.8.1999, s. 53.
([12]) Úř. věst. L 182, 12.7.2007, s. 19.
([13]) Úř. věst. L 47, 18.2.2009, s. 5.
([14]) Úř. věst. L 10, 15.1.2009, s. 7.
([15]) Úř. věst. L 3, 5.1.2005, s. 1.
([16]) Úř. věst. L 303, 18.11.2009, s. 1.
([17]) Úř. věst. L 84, 31.3.2016, s. 1.
([18]) Úř. věst. L 276, 20.10.2010, s. 33.
([19]) Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 82.
([20]) Úř. věst. C 255, 29.6.2021, s. 29.
([21]) Úř. věst. C 202, 28.5.2021, s. 49.
([22]) Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 28.
([23]) Úř. věst. C 23, 21.1.2021, s. 23.
([24]) Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 153.
([25]) Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 10.
([26]) Úř. věst. C 307, 30.8.2018, s. 25.
([27]) Úř. věst. C 298, 23.8.2018, s. 14.
([28]) Úř. věst. C 458, 19.12.2018, s. 34.
([29]) Úř. věst. C 86, 6.3.2018, s. 51.

Středa 20. října 2021

— s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 8. září 2015 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o klonování zvířat z řad skotu, prasat, ovcí, koz a koňovitých chovaných a rozmnožovaných pro hospodářské účely ([30]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 11. února 2015 o označování země původu masa u zpracovaných potravin ([31]) a na své usnesení ze dne 12. května 2016 o povinném označování země původu nebo místa provenience u určitých potravin ([32]),

— s ohledem na zvláštní zprávy Evropského účetního dvora (EÚD) 15/2020 ze dne 9. července 2020 „Ochrana volně žijících opylovačů v EU – iniciativy Komise dosud nepřinesly výsledky“, 13/2020 ze dne 5. června 2020 „Biologická rozmanitost v zemědělství: přínos SZP úbytek nezastavil“, 05/2020 ze dne 5. února 2020 „Udržitelné využívání přípravků na ochranu rostlin: pokrok v měření a snižování rizik je omezený“, 02/2019 ze dne 15. ledna 2019 „Chemická nebezpečí v našich potravinách: politika EU v oblasti bezpečnosti potravin nás chrání, ale stojí před výzvami“, 31/2018 ze dne 14. listopadu 2018 „Dobré životní podmínky zvířat v EU: překonávání rozporu mezi ambiciózními cíli a praktickou realizací“, 34/2016 ze dne 17. ledna 2017 „Boj proti plýtvání potravinami: příležitost pro EU, jak zlepšit účinné využívání zdrojů v potravinovém řetězci“ a 21/2019 ze dne 19. listopadu 2019 o antimikrobiální rezistenci,

— s ohledem na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí ze dne 11. května 2020 nazvanou „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020: znalosti pro transformaci na udržitelnou Evropu“,

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv,

— s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ke strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ z prosince 2020 nazvané „Od zemědělce ke spotřebiteli – místní a regionální rozměr“ (NAT-VII/005),

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro rozvoj, Výboru pro mezinárodní obchod, Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů a Výboru pro rybolov,

— s ohledem na zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A9-0271/2021),

A. vzhledem k tomu, že sdělení Komise o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ stanoví ucelený přístup k evropskému potravinovému systému, jehož ústředním prvkem je zemědělství jakožto zajišťovatel potravin, a uznává vzájemnou provázanost všech subjektů v celém dodavatelském řetězci a jejich sdílenou odpovědnost při dosahování cílů strategie, jakož i klíčovou úlohu zemědělců při zajišťování veřejných statků, včetně boje proti změně klimatu; vzhledem k tomu, že strategie však musí jít dále a zohledňovat úlohu, práva a povinnosti spotřebitelů a dlouhodobou ekonomickou životaschopnost zemědělců; vzhledem k tomu, že strategie má zásadní důsledky pro nepotravinářskou zemědělskou produkci, k čemuž musí být plně přihlédnuto;

B. vzhledem k tomu, že nedávno zveřejněná zpráva Společného výzkumného střediska „Modelling environmental and climate ambition in the agricultural sector with the CAPRI model: Exploring the potential effects of selected Farm to Fork and Biodiversity strategies targets in the framework of the 2030 Climate targets and the post 2020 Common Agricultural Policy“ (Modelování environmentálních a klimatických ambicí v zemědělství pomocí modelu CAPRI: Prozkoumání možných účinků vybraných cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a cílů v oblasti biologické rozmanitosti v rámci klimatických cílů, kterých má být dosaženo do roku 2030, a společné zemědělské politiky na období po roce 2020) dospěla spolu s dalšími nedávnými studiemi k závěru, že provádění cílů strategie by mělo významný dopad na zemědělskou produkci v EU; vzhledem k tomu, že tyto studie zdůrazňují, že je zapotřebí mít k dispozici důkladná vědecká předběžná posouzení dopadu, která by se zabývala udržitelností z hospodářského, sociálního a environmentálního hlediska, a že v rámci jakýchkoli legislativních návrhů v rámci strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ je třeba zohledňovat kumulativní účinky, možné kompromisy, dostupnost prostředků k dosažení cílů a různé modely zemědělství v členských státech;

C. vzhledem k tomu, že potravinový systém v Evropě by měl zajišťovat vysoce kvalitní potraviny a výživu způsobem, který přispívá k dobrým sociálním podmínkám a veřejnému zdraví, zachovává a obnovuje zdraví ekosystémů, respektuje možnosti planety a zajišťuje zdraví a dobré životní podmínky zvířat; vzhledem k tomu, že v současné době je celý potravinový systém odpovědný za řadu dopadů na zdraví a dobré životní podmínky lidí a zvířat a na životní

([30]) Úř. věst. C 316, 22.9.2017, s. 278.
([31]) Úř. věst. C 310, 25.8.2016, s. 15.
([32]) Úř. věst. C 76, 28.2.2018, s. 49.

prostředí, klima a biologickou rozmanitost, včetně odlesňování a degradace ekosystémů mimo EU; vzhledem k tomu, že je třeba upravit způsob, jakým vyrábíme a spotřebováváme potraviny, nápoje a další zemědělské produkty, aby se zajistil soulad s cíli udržitelného rozvoje, Pařížskou dohodou, Úmluvou o biologické rozmanitosti, Mezinárodní smlouvou o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství a politikami a závazky EU a aby bylo obecně dosaženo soudržné rovnováhy mezi třemi pilíři udržitelnosti, včetně životního prostředí, klimatu, biologické rozmanitosti, veřejného zdraví, ekonomiky a cenové dostupnosti potravin, dobrých životních podmínek zvířat a ekonomické udržitelnosti pro zemědělce, rybáře a subjekty dále v potravinovém řetězci a pro venkovské a pobřežní oblasti, jakož i sociálních aspektů, jako jsou pracovní podmínky a podmínky zaměstnávání a zdravotní a bezpečnostní normy; vzhledem k tomu, že je třeba přihlédnout k dalším důležitým faktorům, jako je výzkum a inovace, obchodní politika a politika v oblasti odpadů;

D. vzhledem k tomu, že je nezbytné zajistit konzistentnost a soudržnost mezi opatřeními plánovanými ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli" a společnou zemědělskou a rybářskou politikou, obchodní politikou EU, strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti pro rok 2030, strategií EU v oblasti lesnictví, akčním plánem pro oběhové hospodářství, akčním plánem pro biohospodářství, právním rámcem EU pro klima, jakož i dalšími souvisejícími politikami a strategiemi EU; vzhledem k tomu, že je třeba zdůraznit, že všechny dovážené potraviny by měly splňovat stejné normy v oblasti udržitelnosti a bezpečnosti zemědělsko-potravinářské produkce, které platí v EU;

E. vzhledem k tomu, že Mezivládní vědecko-politická platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) odhaduje, že do roku 2050 má 90 % půdy projít podstatnou proměnou a 75 % půdy již bylo podstatně změněno; vzhledem k tomu, že 85 % mokřadů již zaniklo ([33]); vzhledem k tomu, že biologická rozmanitost je klíčová pro zabezpečení potravin, dobré životní podmínky lidí a rozvoj na celém světě; vzhledem k tomu, že ztráta biologické rozmanitosti ohrožuje evropskou a celosvětovou zemědělskou produkci, potravinové systémy a výživu; vzhledem k tomu, že podle odhadů dosahují celosvětové sociální a hospodářské náklady spojené s degradací půdy 5,5–10,5 bilionu EUR ročně ([34]);

F. vzhledem k tomu, že přibližně 80 % celosvětového odlesňování je způsobeno rozšiřováním půdních ploch využívaných k zemědělským účelům ([35]); vzhledem k tomu, že poptávka Unie po produktech, jako je palmový olej, maso, sója, kakao, kukuřice, dřevo a kaučuk, a to i ve formě zpracovaných výrobků nebo služeb, je jednou z významných příčin odlesňování, znehodnocování lesů a degradace půdy, ničení ekosystémů a souvisejícího porušování lidských práv v zemích mimo EU a v celosvětovém měřítku se na odlesňování podílí přibližně 10 %, vyjádřeno v celkové konečné spotřebě ([36]); vzhledem k tomu, že neudržitelný rybolov má závažné negativní dopady na biologickou rozmanitost;

G. vzhledem k tomu, že obzvláště ohrožena jsou polopřírodní stanoviště závislá na zemědělství, jako jsou travní porosty, a jejich stav z hlediska ochrany je výrazně horší než u jiných typů stanovišť, které na zemědělství závislé nejsou; vzhledem k tomu, že stav 45 % stanovišť závislých na zemědělství je vyhodnocen jako špatný, přičemž u jiných stanovišť je to 31 %;

H. vzhledem k tomu, že neobezřetné používání pesticidů je významným zdrojem znečištění půdy, vody a ovzduší a má negativní dopady na zdraví lidí, zvířat a rostlin; vzhledem k tomu, že je proto nezbytné zintenzivnit úsilí o výrazné snížení závislosti na škodlivých pesticidech, rizik s nimi spojených a jejich používání, jakož i používání hnojiv a antibiotik; vzhledem k tomu, že udržitelné zemědělské postupy, jako je řádné uplatňování integrované ochrany rostlin, agrolesnictví, agroekologie a ekologického zemědělství a technik přesného zemědělství, mohou pomoci nalézt

([33]) IPBES, Globální hodnotící zpráva o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách z roku 2019.

([34]) https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf

([35]) FAO, *Stav světových lesů 2016. Lesy a zemědělství: výzvy a příležitosti týkající se využívání půdy*, Řím, 2016. https://www.fao.org/3/i5588e/i5588e.pdf.

([36]) Evropská komise, *Dopad spotřeby EU na odlesňování: komplexní analýza dopadu spotřeby EU na odlesňování. Závěrečná zpráva*, studie financovaná Evropskou komisí a provedená organizací VITO, Mezinárodním ústavem pro aplikovanou systémovou analýzu, HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving a Mezinárodním svazem ochrany přírody NL, 2013.

řešení pro omezení používání pesticidů na úrovni EU i celosvětově, a měly by být podporovány; vzhledem k tomu, že z vědeckého výzkumu ([37]) vyplývá, že používání pesticidů lze podstatně omezit, aniž by to mělo negativní dopad na ziskovost a produktivitu, zejména pokud je toto omezení doprovázeno větší dostupností udržitelných alternativ;

I. vzhledem k tomu, že v roce 2018 schválily členské státy EU vývoz více než 81 000 tun pesticidů obsahujících látky, jež jsou v Evropě zakázány ([38]); vzhledem k tomu, že tyto nebezpečné pesticidy mohou v cílových zemích představovat ještě větší riziko, protože podmínky použití (např. ochranné prostředky, letecký postřik) nejsou vždy stejně přísné jako v EU; vzhledem k tomu, že tyto zakázané pesticidy se mohou vrátit na trh EU jako rezidua v dovážených potravinách; vzhledem k tomu, že monitorovací programy ukázaly, že rezidua několika pesticidů, jejichž použití je v EU zakázáno, byla zjištěna v potravinách prodávaných na trhu EU, přičemž ve 4,5 % případů dokonce v množství přesahujícím maximální limit reziduí (MLR), který je pro tyto látky stanoven s cílem zajistit bezpečnost spotřebitelů ([39]);

J. vzhledem k tomu, že v EU se rychle rozšiřuje nadváha a obezita ([40]), přičemž nadváhou nebo obezitou trpí každý druhý dospělý ([41]); vzhledem k tomu, že příčiny nadváhy a obezity jsou rozmanité, avšak mezi klíčové faktory, které vedou k jejich velkému rozšíření, patří špatná strava a výživa;

K. vzhledem k tomu, že podle odhadů bylo v EU v roce 2017 možné připsat nezdravé stravě více než 950 000 úmrtí (jedno z pěti) a ztrátu více než 16 milionů let života prožitých ve zdraví, a to zejména v důsledku kardiovaskulárních onemocnění a rakoviny ([42]); vzhledem k tomu, že zvýšenou hrozbou pro veřejné zdraví je i expozice endokrinním disruptorům prostřednictvím potravin a obalů potravin ([43]);

L. vzhledem k tomu, že přibližně polovina zoonotických onemocnění zaznamenaných u lidí od roku 1940 byla způsobena změnami ve využívání půdy ([44]); vzhledem k tomu, že zdraví zvířat je základním prvkem jakéhokoli udržitelného potravinového systému a že dopady na zdraví zvířat mají přímé účinky na udržitelnost potravinového systému;

M. vzhledem k tomu, že podle odhadů se v EU každoročně vyprodukuje 88 milionů tun potravinového odpadu, přičemž související náklady se odhadují na 143 miliard EUR ([45]); vzhledem k tomu, že plýtvání potravinami má obrovský dopad na životní prostředí a je příčinou přibližně 6 % celkových emisí skleníkových plynů v EU ([46]); vzhledem k tomu, že největšími producenty potravinového odpadu v EU jsou domácnosti (53 %) a zpracovatelé (19 %) ([47]); vzhledem k tomu, že 10 % potravinového odpadu v EU souvisí s vyznačováním data a nepochopením ze strany spotřebitelů, jak systému vyznačování data rozumět a používat jej ([48]);

N. vzhledem k tomu, že objem prodeje antibiotik evropským podnikům chovajícím hospodářská zvířata se v letech 2011 až 2016 snížil o 18,5 % ([49]), což vedlo k poklesu zatížení zemědělství antibiotiky o 35 % v období 2011–2018, přičemž ve většině členských států je spotřeba antimikrobik u zvířat určených k produkci potravin nižší nebo výrazně

([37]) Lechenet, M., Dessaint, F., Py, G. a kol., *Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms* („Omezení používání pesticidů při současném zachování produktivity a ziskovosti plodin pro zemědělské podniky hospodařící na orné půdě"), Nature Plants 3, 17008, 2017.

([38]) https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe

([39]) Evropský úřad pro bezpečnost potravin, *The 2019 European Union report on pesticide residues in food* („Zpráva Evropské unie o reziduích pesticidů v potravinách za rok 2019"), EFSA Journal, 2019. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491

([40]) Eurostat, *Overweight and obesity – BMI statistics* („Nadváha a obezita – statistika BMI").

([41]) Eurostat, *Evropské dotazníkové šetření o zdravotním stavu, 2. kolo*, 2013.

([42]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/eu-burden-non-communicable-diseases-key-risk-factors_en

([43]) Muncke, J. a kol., „Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement" („Dopady chemikálií určených pro styk s potravinami na lidské zdraví: konsenzuální prohlášení"), *Environmental Health, 19*.

([44]) Keesing, F. a kol., „Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases" („Dopady biologické rozmanitosti na výskyt a přenos infekčních chorob"), *Nature 468*, s. 647–652, 2010.

([45]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* („Odhady úrovně evropského potravinového odpadu"), závěrečná zpráva, 2016.

([46]) FAO, *Food wastage footprint & climate change* („Důsledky plýtvání potravinami a změna klimatu").

([47]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* („Odhady úrovně evropského potravinového odpadu"), závěrečná zpráva, 2016.

([48]) ICF, *Market study on date marking and other information provided on food labels and food waste prevention* („Průzkum trhu o vyznačování data a dalších informacích poskytnutých na etiketách potravin a předcházení plýtvání potravinami"), závěrečná zpráva pro Evropskou komisi, 2018.

([49]) EMA: Prodej veterinárních antimikrobiálních látek ve 30 evropských zemích. Trendy v letech 2010 až 2016. Osmá zpráva ESVAC (https://www.ema.europa.eu/en).

nižší než u lidí ([50]); vzhledem k tomu, že mezi členskými státy však existují velké rozdíly a spotřeba některých antimikrobik je stále příliš vysoká ([51]); vzhledem k tomu, že antimikrobiální rezistence je velkou hrozbou pro lidské zdraví; vzhledem k tomu, že omezení a minimalizace používání antibiotik v chovu hospodářských zvířat pomůže zpomalit její vznik a šíření;

O. vzhledem k tomu, že již v roce 2018 vydal Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) zvláštní zprávu o dopadech globálního oteplování o 1,5 °C, v níž se uvádí, že pro omezení globálního oteplování na 1,5 °C by byly nutné rychlé, dalekosáhlé a bezprecedentní změny ve všech aspektech společnosti; vzhledem k tomu, že změna klimatu a ztráta biologické rozmanitosti představují stále větší hrozbu pro zabezpečení potravin a obživy, neboť se opakovaně objevují sucha, záplavy, lesní požáry a noví škůdci; vzhledem k tomu, že potravinové systémy produkují 29 % celosvětových emisí skleníkových plynů a mají hluboký dopad na klima, biologickou rozmanitost, vodu, ovzduší, půdu a propady uhlíku; vzhledem k tomu, že zemědělské odvětví EU produkuje přibližně 10 % celkových emisí skleníkových plynů v EU, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly, neboť zemědělství představuje 3 % až 33 % vnitrostátních emisí skleníkových plynů ([52]);

P. vzhledem k tomu, že emise skleníkových plynů z evropského zemědělství se od roku 1990 snížily přibližně o 20 %; vzhledem k tomu, že snižování emisí skleníkových plynů v zemědělství od roku 2012 výrazně zpomalilo a v některých letech dokonce vzrostlo ([53]); vzhledem k tomu, že zemědělství může aktivně přispívat k sekvestraci uhlíku zvyšováním přirozených propadů uhlíku prostřednictvím zavádění přírodních a ekosystémových řešení, jako je rozsáhlé střídání plodin, současné pěstování více druhů, permakultura, agrolesnictví, pěstování lesa, agroekologie a obnova ekosystémů, a zejména obnova a udržování rašelinišť coby způsob zvýšení přírodních propadů uhlíku a sekvestrace;

Q. vzhledem k tomu, že jak zdůrazňuje Evropská agentura pro životní prostředí, je zemědělství třetím největším zdrojem primárních emisí PM10 v EU; vzhledem k tomu, že emise amoniaku (NH_3) ze zemědělství přispívají k epizodickým vysokým koncentracím PM, s nimiž se v celé Evropě setkáváme každé jaro, a také ke krátkodobým i dlouhodobým negativním dopadům na zdraví;

R. vzhledem k tomu, že EU spotřebovává sedmkrát více dusíku a třikrát více fosforu, než lze považovat za udržitelné a spravedlivé s ohledem na možnosti naší planety ([54]);

S. vzhledem k tomu, že pro kvantifikaci pokroku při snižování dopadu evropského potravinového systému na životní prostředí je kromě lepšího sledování a monitorování informací o dodavatelském řetězci zapotřebí i více informací o životním cyklu;

T. vzhledem k tomu, že evropský model multifunkčního zemědělsko-potravinářského odvětví, jež sestává z různých zemědělských modelů a stojí na rodinných zemědělských podnicích, je klíčovou složkou hospodářství a společnosti EU a musí zajišťovat konkurenceschopnou, vysoce kvalitní a diverzifikovanou produkci potravin, zabezpečení potravin, místní dodavatelské řetězce, správnou zemědělskou praxi, ochranu půdy a vodních zdrojů, přísné normy v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat a dynamické venkovské oblasti v celé EU; vzhledem k tomu, že řádně podporovaná zemědělská politika bude prosazovat přechod k lokálnějším dodavatelským řetězcům a udržitelnějším zemědělským postupům, a dosáhne tak vyšších standardů v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat;

U. vzhledem k tomu, že je důležité zdůraznit klíčovou úlohu, kterou při dosahování cílů strategie hrají mikropodniky a malé a střední podniky v zemědělsko-potravinářském odvětví EU ve všech fázích dodavatelského řetězce, od zpracování až po maloobchod;

([50]) Druhá společná zpráva ECDC/EFSA/EMA o integrované analýze spotřeby antimikrobiálních látek a výskytu antimikrobiální rezistence u bakterií z lidí a zvířat určených k produkci potravin, 2017.

([51]) EÚD, *Antimikrobiální rezistence: ve veterinárním odvětví došlo k pokroku, ale EU tuto zdravotní hrozbu ještě zdaleka nevyřešila*, 2019.

([52]) EEA, prohlížeč údajů o emisích skleníkových plynů a jejich pohlcování zaslaný zeměmi UNFCCC a mechanismu EU pro monitorování skleníkových plynů, viz také IEEP 2019, „Net-Zero Agriculture in 2050: How to get there“ („Zemědělství s nulovými čistými emisemi v roce 2050: Jak toho dosáhnout“) (https://ieep.eu/publications/net-zero-agriculture-in-2050-how-to-get-there).

([53]) Prohlížeč údajů o emisích skleníkových plynů EEA– Evropská agentura pro životní prostředí (europa.eu).

([54]) |Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí č. 1/2020.

Středa 20. října 2021

V. vzhledem k tomu, že zemědělské odvětví musí i nadále produkovat bezpečné a výživné potraviny a současně udržovat a obhospodařovat půdu udržitelnějším způsobem, přičemž všechny tyto faktory brání vylidňování venkovských oblastí; vzhledem k tomu, že evropští zemědělci splňují nejpřísnější celosvětové normy a dodávají vysoce kvalitní potraviny nejen evropským občanům, ale i spotřebitelům po celém světě; vzhledem k tomu, že zemědělské odvětví má nesmírnou strategickou hodnotu, avšak za něco více než deset let přestalo existovat několik milionů zemědělských podniků, což představuje více než třetinu všech zemědělských podniků v Evropě, z nichž převážnou většinu tvoří malé rodinné podniky;

W. vzhledem k tomu, že přechod evropského zemědělství na udržitelnější postupy a oběhovost si vyžádá značné investice, přičemž základní podmínkou je odpovídající přístup k financování; vzhledem k tomu, že EIB je odhodlána zvýšit svůj podíl na financování investic do opatření v oblasti klimatu a environmentální udržitelnosti tak, aby od roku 2025 představoval 50 % operací; vzhledem k tomu, že by tohoto kroku mohlo být využito k zavádění technologií, které přispívají k udržitelným postupům, a k posílení vazby mezi zemědělstvím a oběhovým hospodářstvím;

X. vzhledem k tomu, že dobré zdraví půdy zlepšuje schopnost naší planety produkovat potraviny, filtrovat vodu a pohlcovat uhlík, a přispívá tak nejen ke stabilizaci klimatu, ale také k zabezpečení potravin, obnově biologické rozmanitosti, ochraně naší zemědělské půdy a budování zdravějšího potravinového systému; vzhledem k tomu, že regenerativní zemědělství coby přístup k produkci potravin a k hospodaření s půdou by mohlo tyto problémy zmírnit a pomoci při přechodu na vysoce odolný zemědělský systém, jenž by byl založen na vhodném obhospodařování půdy;

Y. vzhledem k tomu, že je důležité, aby spotřebitelé byli plně informováni a měli možnost a oprávnění činit informovaná rozhodnutí o potravinách; vzhledem k tomu, že k tomu je nutné zdravé a stabilní potravinové prostředí, které zajišťuje transparentnost i to, aby byla zdravá a udržitelná volba zároveň snadnou a cenově dostupnou volbou pro všechny, a rozvíjí a prosazuje vzorce spotřeby, jež podporují lidské zdraví a současně zabezpečují udržitelné využívání přírodních a lidských zdrojů a vysokou úroveň dobrých životních podmínek zvířat; vzhledem k tomu, že samotné poskytování informací, vzdělávání a osvětové kampaně nepostačují k tomu, aby bylo dosaženo požadované změny, jíž je přechod k udržitelnějšímu a zdravějšímu rozhodování spotřebitelů, neboť to může být ovlivněno takovými aspekty, jako jsou normy a konvence, ceny, pohodlí, návyky a způsob nabídky výběru potravin; vzhledem ale k tomu, že informovaní občané a vzdělávání mohou hrát důležitou úlohu při dosahování evropských cílů v oblasti klimatu, účinného využívání zdrojů a biologické rozmanitosti na straně poptávky; vzhledem k tomu, že povinné označování obsahu živin a původu, jakož i srozumitelné informace o dobrých životních podmínkách zvířat a udržitelnosti, v zásadě na všech potravinářských výrobcích, a veřejné poskytování informací o skutečných výrobních nákladech mohou přispět k nasměrování spotřebitelů ke zdravé, udržitelné a bezpečné výživě; vzhledem k tomu, že informace pro spotřebitele by rovněž měly být přizpůsobeny digitálnímu věku, avšak nikdo by neměl být opomenut;

Z. připomíná, že středomořská strava, kterou UNESCO v roce 2010 uznala jako nehmotné kulturní dědictví lidstva, je označována za zdravou a vyváženou stravu s vysokou výživovou, sociální a kulturní hodnotou, jež je založena na respektování území a biologické rozmanitosti, zajišťuje ochranu a rozvoj tradičních činností a řemesel souvisejících s rybolovem, udržitelným lovem a zemědělstvím a hraje ochrannou úlohu v primární a sekundární prevenci hlavních chronických degenerativních onemocnění;

AA. vzhledem k tomu, že voda a zemědělství jsou neoddělitelně propojeny a udržitelné hospodaření s vodou v zemědělství má zásadní význam pro zajištění produkce vysoce kvalitních a dostačujících potravin a zajištění ochrany vodních zdrojů;

AB. vzhledem k tomu, že se zvýšila globalizace trhu s potravinami, v souvislosti s čímž došlo i k nárůstu významu dohod o volném obchodu mezi EU a třetími zeměmi;

AC. vzhledem k tomu, že je třeba přihlédnout k výsledkům, jichž bylo dosaženo uplatňováním environmentálních norem, které jsou v současné době v platnosti;

AD. vzhledem k tomu, že vážná situace způsobená pandemií COVID-19 měla dopad na všechny subjekty v evropském zemědělsko-potravinářském řetězci, od prvovýroby až po odvětví stravovacích služeb;

AE. vzhledem k tomu, že evropský potravinový systém sehrál během pandemie COVID-19 klíčovou úlohu a prokázal svou odolnost díky zemědělcům a jejich družstvům a organizacím producentů, pracovníkům zaměstnaným v celém potravinovém hodnotovém řetězci, zpracovatelům, distributorům a maloobchodníkům, kteří spolupracovali v obtížných podmínkách, včetně omezení volného pohybu osob, a čelili zdravotním rizikům s cílem zajistit, aby evropští spotřebitelé měli i nadále a bez omezení přístup k bezpečným, cenově dostupným a vysoce kvalitním produktům, přičemž současně respektovali integritu vnitřního trhu; vzhledem k tomu, že vnitřní trh a zemědělský systém EU během krize způsobené onemocněním COVID-19 rychle a převážně úspěšně překonaly přerušení dodávek, jež nicméně odhalila určité slabiny ve složitých dodavatelských řetězcích a poukázala na nutnost zajistit dlouhodobé zabezpečení potravin, odolnost a krátké dodavatelské řetězce; vzhledem k tomu, že v této souvislosti je nezbytné zdůraznit význam zabezpečení potravin a dodavatelských řetězců pro všechny občany EU, jakož i dostupnosti všech nezbytných nástrojů pro zemědělce, aby mohli udržitelným způsobem produkovat různorodé potraviny;

AF. vzhledem k tomu, že ačkoli práva zemědělců byla v roce 2004 zakotvena v Mezinárodní smlouvě FAO o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství, pravidla duševního vlastnictví jsou s nimi často v rozporu, což ohrožuje místní, tradiční a domorodé systémy osiv;

AG. vzhledem k tomu, že spotřebitelé se stále více zajímají o dobré životní podmínky a zdraví zvířat; vzhledem k tomu, že vysoká úroveň dobrých životních podmínek zvířat je důležitá pro udržitelný rozvoj a má potenciál posílit hospodářskou a environmentální udržitelnost evropských zemědělců, neboť pro zemědělce vznikne nový trh, jenž jim umožní prodávat produkty na základě přísnějších norem pro dobré životní podmínky zvířat; vzhledem k tomu, že Komise ohlásila hodnocení a revizi stávajících právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, včetně předpisů týkajících se přepravy a porážky zvířat; vzhledem k tomu, že dobrým životním podmínkám zvířat by významně prospěla horizontální pravidla pro ochranu zvířat v zemědělství v kombinaci s vědecky podloženými a druhově specifickými požadavky na dobré životní podmínky zvířat vztahující se na všechny chované druhy; vzhledem k tomu, že v souvislosti s legislativními změnami jsou nezbytná přechodná období a podpora zemědělců, jež umožní udržitelnější zemědělství a zlepšení životních podmínek zvířat;

AH. vzhledem k tomu, že zeměpisná označení pramení z dávného dědictví EU a jsou výsledkem přizpůsobení se člověka svému prostředí a vyjádřením identity EU;

AI. vzhledem k tomu, že je velmi důležité bojovat proti podvodům a nekalým praktikám v potravinářství prostřednictvím připuštění existence podvodných činností a jejich vyšetřování;

1. vítá ambice a cíle strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ coby důležitý krok při zajišťování udržitelného, spravedlivého, zdravého, regionálnějšího, diverzifikovaného a odolného potravinového systému šetrného ke zvířatům, který je klíčový pro dosažení cílů stanovených v Zelené dohodě pro Evropu a cílů udržitelného rozvoje; zdůrazňuje, že mezi zdravými lidmi, zdravými společnostmi, zdravými zvířaty a zdravou planetou existuje neoddělitelné spojení; zdůrazňuje, že tato strategie má zásadní význam pro uvedení potravinového systému, včetně živočišné a rostlinné výroby, do souladu s možnostmi naší planety, a podtrhuje, že je důležité dosáhnout důstojných pracovních podmínek a podmínek zaměstnávání a spravedlivých příležitostí v celém potravinovém hodnotovém řetězci, jakož i vhodného a vyváženého politického přístupu; vybízí Komisi, aby strategii co nejdříve převedla do podoby konkrétních legislativních a nelegislativních opatření, která budou doprovázena náležitými mechanismy pro poskytování finanční podpory v období transformace;

K nutnosti jednat

2. připomíná, že posouzení dopadů jsou nedílnou součástí procesu tvorby pravidel EU; vítá oznámení Komise, že v souladu s pokyny pro zlepšování právní úpravy hodlá provést podrobná posouzení dopadů, včetně veřejných konzultací, u každé legislativní iniciativy probíhající v rámci strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, včetně iniciativ týkajících se účinných kvantitativních cílů ([55]); zdůrazňuje, že tato předběžná vědecká posouzení dopadů by měla zahrnovat důkladná posouzení dopadů na životní prostředí, zaměřovat se na tři rozměry udržitelnosti (environmentální, ekonomický a sociální, včetně zdraví) v rámci celostního a systémového přístupu, přihlížet ke kumulativním účinkům a zahrnovat náklady spojené s nečinností, pokud jde o okamžitý a dlouhodobý dopad na lidské zdraví, životní prostředí, biologickou rozmanitost a celkovou udržitelnost, jakož i zohledňovat generační obměnu, možné kompromisy mezi politickými cíli, dostupnost prostředků pro dosažení cílů a různé zemědělské modely v členských státech EU; konstatuje, že je důležité popsat metody

([55]) Odpovědi paní Kyriakidesové na otázku k písemnému zodpovězení E-000689/2021.

výpočtu, výchozí hodnoty a referenční období každého jednotlivého cíle, a zdůrazňuje potřebu spolupráce a konzultací s členskými státy; bere na vědomí, že první přezkum strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ v polovině období je naplánován na polovinu roku 2023; zdůrazňuje, že je nutné, aby se toto hodnocení v polovině období důkladně, uceleně a systematicky zabývalo kumulativním dopadem všech opatření a zahrnovalo všechny rozměry udržitelnosti, ať už environmentální, ekonomické nebo sociální, včetně zdraví;

3. vítá oznámení fakty podloženého návrhu legislativního rámce pro udržitelné potravinové systémy, který se opírá o transparentní údaje a zohledňuje nejnovější vědecké poznatky; vybízí Komisi, aby tento návrh využila k vytvoření komplexní, vyvážené, integrované a environmentálně, sociálně a ekonomicky udržitelné společné politiky v oblasti potravin, která bude zaměřena na budoucnost, k níž přispějí všichni aktéři a která bude cílit na snížení environmentální a klimatické stopy unijního potravinového systému, jakož i na omezení jeho negativních dopadů na biologickou rozmanitost, zdraví a dobré životní podmínky lidí a zvířat, aby se Evropa nejpozději do roku 2050 stala prvním klimaticky neutrálním kontinentem s téměř nulovými emisemi a posílila se její odolnost s cílem zajistit středně a dlouhodobé potravinové zabezpečení s ohledem na klimatickou změnu, úpadek životního prostředí a úbytek biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že je třeba zajistit hospodářskou a sociální udržitelnost napříč celým potravinovým řetězcem, neboť dobré socioekonomické vyhlídky a konkurenceschopnost různých dotčených odvětví pomohou naplnit cíle uvedené strategie; vybízí EU, aby se stala vůdčí silou v celosvětovém přechodu k udržitelnosti od zemědělského podniku ke spotřebiteli, který bude založen na zásadě multifunkčního zemědělství, jež je udržitelné z environmentálního, sociálního (včetně zdravotního) a hospodářského hlediska, na agroekologických zásadách Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) a právu na potraviny, které vytyčila OSN, a současně zajistí větší soulad a soudržnost politik, aby všichni aktéři evropského potravinového systému mohli provádět dlouhodobé plánování na základě realistických a transparentních cílů, které budou konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a časově vymezené (SMART); zdůrazňuje, že je zapotřebí naléhavé a odvážné politiky a legislativních změn s ohledem na rozsáhlé vědecké důkazy o nutnosti posílit udržitelnost stávajícího potravinového systému a o vyšších nákladech vzniklých z důvodu nečinnosti, a zdůrazňuje význam inovací a udržitelných postupů; navrhuje, aby byly vzaty v úvahu příslušné výchozí hodnoty v členských státech a dosažený pokrok, stejně jako specifické (regionální) podmínky, přičemž je nutné podporovat výměnu know-how a osvědčených postupů mezi členskými státy; zdůrazňuje potřebu toho, aby byly zahrnuty celé potravinové a nápojové řetězce, včetně výroby, zpracování, marketingu, skladování, dopravy, distribuce, pohostinství, maloobchodu a likvidace a recyklace druhotných materiálů; požaduje, aby tento legislativní návrh plně zohledňoval dobré životní podmínky hospodářských zvířat, neboť ty jsou nedílnou součástí udržitelnosti potravin;

4. vyjadřuje podporu vytváření strategických plánů pro politiku v oblasti potravin ([56]), které slouží k usnadnění, stimulaci a zdokonalení nových i stávajících vnitrostátních, regionálních a místních potravinových politik, a to i s ohledem na komplexní otázku potravinové chudoby v Evropě; zdůrazňuje, že je důležité, aby se tyto plány opíraly o nezávislou, nestrannou vědu a výzkum a o zapojení zúčastněných stran zastupujících širokou škálu pohledů s cílem zajistit legitimní a inkluzivní proces; zdůrazňuje, že k zajištění soudržnosti mezi potravinovými a zemědělskými politikami EU a politikami, které je ovlivňují, například v oblasti obchodu, energetiky, hospodářské soutěže a klimatu, je zapotřebí nový průřezový přístup ke správě a řízení za účelem prohloubení synergií a předcházení kompromisům, ale také jejich řešení; vyzývá proto ke strukturovanému dialogu mezi Parlamentem, členskými státy a všemi aktéry potravinového systému, včetně občanů, s cílem využít všech příležitostí, které tato strategie nabízí, a vést diskuze o nedostatcích, příležitostech a výzvách při vytváření a provádění komplexní společné politiky EU v oblasti potravin; vyzývá Komisi, aby podporovala společenský dialog o společném pojetí udržitelnosti a její různých složek na cestě k návrhu legislativního rámce pro udržitelný potravinový systém, který bude muset být v konečném důsledku založen na jednotném přístupu ke všem aspektům udržitelnosti;

5. vítá návrh Komise na vypracování plánu pro mimořádné situace k zajištění dodávek potravin a jejich zabezpečení s cílem koordinovat společnou evropskou reakci na krize, které mají dopad na potravinové systémy; trvá na tom, že je třeba zaujmout preventivní přístup, aby se zabránilo panickému jednání a nepřiměřeným reakcím ze strany obyvatel, podniků nebo členských států; domnívá se, že to bude přiměřená reakce na rostoucí očekávání týkající se zabezpečení potravin, která mají být řešena na evropské úrovni; naléhavě vyzývá Komisi, aby uvažovala o strategických otázkách týkajících se potravinových zásob způsobem, jakým uvažuje o strategických zásobách ropy v celé Unii;

([56]) Institut pro evropskou politiku životního prostředí (IEEP) a Ekologický institut, analýza Think2030, *Nové paradigma pro evropské potravinářské a zemědělské odvětví: lze globální výzvy, jako je změna klimatu, řešit prostřednictvím přístupu „od zemědělce ke spotřebiteli“?*, 2021. https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf

6. zdůrazňuje, že je zapotřebí opatření na podporu udržitelného zemědělství, snížení používání pesticidů a omezení rizik spojených s pesticidy, ochranu a obnovu půdních ekosystémů a posílení krajinných prvků na zemědělské půdě, které podporují obnovu druhů a stanovišť chráněných podle směrnic o přírodě, včetně opylovačů a jejich stanovišť; připomíná, že produktivita a odolnost zemědělství závisí na udržitelném řízení přírodních zdrojů, má-li být zaručena dlouhodobá udržitelnost našich potravinových systémů;

7. zdůrazňuje, že evropští spotřebitelé, zemědělci a podniky mají zájem na úspěšném přechodu na udržitelnější potravinový systém; zdůrazňuje, že lepší informování zúčastněných stran a zemědělské politiky mohou tomuto přechodu pomoci; zdůrazňuje, že ekologická transformace v produkci potravin a z toho plynoucí přínos ke zmírňování změny klimatu by mohly být pro prvovýrobce, životní prostředí, hospodářství a společnost jako celek prospěšnou situací, která zajistí udržitelné, bezpečné, dostatečné, cenově dostupné, zdravé a výživné potraviny a které by mohlo být dosaženo vyváženým přístupem, který bude slučovat udržitelné postupy a hospodářské příležitosti; opakuje, že má-li být zajištěn přiměřený příspěvek z tohoto odvětví, mělo by zemědělství tvořit cíli a podněty poháněnou součást úsilí EU o posun na cestě k nulovým emisím nejpozději do poloviny století a zároveň by mělo řešit otázku emisí, které jsou spojeny s evropskou produkcí a spotřebou potravin, ale které vznikají mimo Evropu; zdůrazňuje, že účast zemědělců a podpora pro ně v rámci opatření v oblasti klimatu má zásadní význam pro dosažení globálních cílů v oblasti zmírňování této změny a cílů udržitelného rozvoje, aniž by bylo ohroženo celosvětové zabezpečení potravin a výživy a aniž by byl kdokoli opomenut;

8. zdůrazňuje, že je třeba zajistit soudržnost mezi strategií „od zemědělce ke spotřebiteli“ a cíli Zelené dohody pro Evropu, včetně cílů v oblasti klimatu, biologické rozmanitosti, nulového znečištění a zdraví; zdůrazňuje, že zachování a posílení biologické rozmanitosti má zásadní význam pro zabezpečení potravin v EU i ve světě a že musí být zaručen soulad se strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti, včetně přispění sítě Natura 2000 a chráněných mořských oblastí k podpoře zdravé produkce potravin, stejně jako soulad ve vztahu ke společné zemědělské politice (SZP), společné rybářské politice (SRP), obchodním politikám Unie a její biohospodářské strategii; zdůrazňuje, že cíle udržitelného rozvoje představují vhodný rámec pro ucelenou a systémovou integraci environmentálních, sociálních a hospodářských cílů a umožňují vypracovat průřezové politiky, které lépe odrážejí vzájemné propojení mezi jednotlivými politickými cíli; připomíná, že sociální rozměr musí být spolu s ekonomickým a environmentálním rozměrem plně začleněn do všech budoucích iniciativ strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, aby bylo dosaženo tolik potřebné soudržnosti politik ve prospěch udržitelného rozvoje; trvá na tom, že zlepšení pracovních podmínek v souladu s osmi základními úmluvami Mezinárodní organizace práce (MOP), kolektivní vyjednávání a sociální ochrana by měly být zahrnuty mezi kritéria udržitelnosti;

Budování potravinového řetězce, který působí ve prospěch občanů, pracovníků, výrobců, distributorů a životního prostředí

9. vítá rozhodnutí revidovat směrnici o udržitelném používání pesticidů a cíle pro snižování používání pesticidů, ztráty živin z organických i minerálních zdrojů a prodeje antibiotik a je přesvědčen, že těchto cílů lze dosáhnout, avšak jejich dosažitelnost závisí na dostupnosti bezpečnějších účinných a efektivních alternativ; zdůrazňuje význam dalšího komplexního vzdělávání a komunikace, mimo jiné prostřednictvím poradenských služeb pro dosažení této transformace; zdůrazňuje potřebu toho, aby tyto cíle v oblasti snižování emisí byly závazné povahy, a upozorňuje na význam toho, že je důležité o tyto cíle usilovat prostřednictvím komplexních, preventivních a oběhových přístupů, jako jsou ekologické a agroekologické postupy, inovativní udržitelné zemědělské postupy uplatňující přesné zemědělství a integrované postupy při nakládání s plodinami a škůdci, kde je to zapotřebí, a udržitelné alternativy podporované z hlediska životního cyklu; zdůrazňuje, že je třeba zavést zrychlené postupy hodnocení, povolování a registrace nechemických pesticidů představujících nízké riziko a zároveň zajistit, aby jejich posuzování podléhalo stejné míře přísnosti jako u jiných látek; trvá na tom, že každý členský stát by měl v souladu se svými klimatickými a zemědělskými charakteristikami produkce stanovit při přezkumu strategických plánů SZP a dalších příslušných politických nástrojů odolné, účinné a časově vymezené kvantitativní cíle pro snižování emisí za účelem omezení emisí ze zemědělství do půdy, podzemních vod, povrchových vod a ovzduší na nulu, a to v souladu s ambicemi Zelené dohody a za doprovodu přesně definovaných podpůrných opatření pro jednotlivé plodiny, která zajistí odpovědnost a vymahatelnost na všech úrovních, a s využitím nezávislých a úplných údajů v zájmu napomoci k dosažení těchto cílů, jakož i podpory a odborné přípravy k provádění na úrovni zemědělských podniků a dalšího výzkumu a rozvoje inovativních a udržitelných řešení v oblasti zemědělství; vyzývá Komisi, aby

podporovala členské státy při zdokonalování jejich systémů dohledu, monitorování a řádného prosazování pravidel pro používání pesticidů a aby zlepšila komunikaci s konečnými uživateli a zvyšovala jejich informovanost; opakuje svou výzvu, aby byly do právních předpisů začleněny výše uvedené záměry a cíle, a to i prostřednictvím revize směrnice o udržitelném používání pesticidů, a vyzývá Komisi k objasnění toho, jak bude přistupovat k příspěvkům jednotlivých členských států k celounijním závazným cílům při současném zajištění rovných podmínek, aby vyjasnila výchozí hodnoty těchto cílů s přihlédnutím k různým výchozím pozicím, vynaloženému úsilí a charakteristikám každého členského státu a aby jasně určila řadu nesyntetických a jiných alternativ, které jsou již dnes známy, jejich dostupnost a dopad na odvětví zemědělství, na příjmy zemědělců a zabezpečení potravin, a dále ji vyzývá k vypracování plánů minimalizace syntetických vstupů do zemědělství; vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy tím, že bude věnovat zvláštní pozornost specifickým podmínkám, které se uplatní na používání pesticidů v oblastech ochrany podzemních vod, a to prostřednictvím lepší komunikace, monitorování a inspekcí;

10. zdůrazňuje klíčovou úlohu integrované ochrany rostlin při snižování závislosti na pesticidech a naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily její uplatňování a systematické posuzování a monitorování jejího provádění; vyzývá členské státy, aby přeměnily obecné zásady integrované ochrany rostlin na praktická a měřitelná kritéria a aby tato kritéria ověřovaly na úrovni zemědělských podniků; vyzývá Komisi k zajištění toho, aby členské státy tyto zásady účinně prováděly prostřednictvím svých strategických plánů SZP; naléhavě je vyzývá, aby řádně definované a konkrétně uzpůsobené postupy a praxi pro každou plodinu, jako jsou květinové pásy, zařadily jako základ pro změnu, pokud jde o používání pesticidů a oslabování odolnosti škodlivých organismů; vyzývá maloobchodníky v potravinovém řetězci, aby aktivně spolupracovali se zemědělci na zavádění a rozšiřování všech dostupných postupů a metod integrované ochrany rostlin pro každou plodinu ve svém dodavatelském řetězci a aby v rámci podávání zpráv o environmentálních, sociálních a správních aspektech informovali o tom, jak sami přispívají k plnění cílů pro snižování emisí;

11. domnívá se, že i když má EU jeden z nejpřísnějších systémů na světě, zlepšení vyžaduje jak nařízení o schvalování pesticidů jako takové, tak jeho provádění; připomíná své usnesení o postupu Unie pro povolování pesticidů ([57]) a očekává, že Komise a členské státy se budou neprodleně zabývat všemi jeho výzvami; zdůrazňuje, že regulační rámec by měl podporovat inovace a výzkum s cílem vyvinout lepší a bezpečnější přípravky a alternativy pro ochranu rostlin; upozorňuje na to, že kromě revize směrnice o udržitelném používání pesticidů za účelem omezení používání pesticidů a rizik s nimi spojených by Komise, Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) a Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA) měly zdokonalit posuzování rizik přípravků na ochranu rostlin pro životní prostředí, mimo jiné zohledněním účinků pesticidů na kvalitu půdní vody a zdroje pitné vody, včetně kumulativních a synergických účinků; naléhavě vyzývá Komisi, aby náležitě posoudila pokrok dosažený při plnění cílů dané politiky a zdokonalila harmonizované ukazatele rizik stanovené ve směrnici Komise (EU) 2019/782 ([58]), tak aby zahrnovaly také toxicitu, vytrvalost a bioakumulaci, aby brala ohled na zemědělské oblasti nebo objemy účinných látek a na způsob, jakým jsou používány přípravky pro ochranu rostlin, s cílem účinně omezit používání syntetických pesticidů a těžkých kovů v konvenčním a ekologickém zemědělství, a aby přijala jasná vědecky podložená kritéria pro to, co představuje nepřijatelné dopady na životní prostředí, s přihlédnutím ke skutečné expozici (akutní a chronické) vůči několika ochranným přípravkům, včetně kumulativních a synergických účinků; trvá na tom, že profylaktické používání pesticidů, včetně ošetření osiva systémovými pesticidy, by mělo být co nejvíce omezeno tam, kde to představuje nebezpečí pro lidské zdraví nebo životní prostředí; vyzývá Komisi, aby nejpozději do poloviny roku 2022 předložila svůj legislativní návrh týkající se údajů o pesticidech;

12. vyzývá Komisi, aby zajistila řádné uplatňování ustanovení nařízení (ES) č. 1107/2009, a zaručila tak mimo jiné minimální standard pro oznamování mimořádných povolení pesticidů, včetně požadavku, aby členské státy poskytovaly úplné a podrobné vysvětlení a tato oznámení zveřejňovaly; vítá úlohu úřadu EFSA při zkoumání těchto odchylek;

([57]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2019 o postupu Unie pro povolování pesticidů (Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 48).

([58]) Směrnice Komise (EU) 2019/782 ze dne 15. května 2019, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, pokud jde o stanovení harmonizovaných ukazatelů rizika (Úř. věst. L 127, 16.5.2019, s. 4).

13. vyzývá k plnému zohlednění kumulativních a synergických účinků pesticidů při stanovování maximálních limitů reziduí (MRL) a k většímu zohlednění kritérií rizik pro zdraví zvířat a životní prostředí při posuzování žádostí o nové maximální limity v souladu s článkem 14 nařízení o MLR; žádá, aby údaje shromážděné prostřednictvím biomonitorování po uvedení na trh byly použity k ověření přesnosti předvídaných úrovní expozice vůči pesticidům pro účely stanovení limitů MRL, stejně jako pro přijatelné úrovně expozice u pracovníků v zemědělských podnicích, místních obyvatel, přihlížejících a spotřebitelů, jakož i u hospodářských zvířat; zdůrazňuje, že v budoucích legislativních iniciativách EU souvisejících s používáním pesticidů bude i nadále třeba věnovat velkou pozornost ochraně zdraví a bezpečnosti pracovníků a uživatelů; připomíná, že je důležité zajistit, aby všichni uživatelé dostávali ochranné prostředky, jakož i komplexní informace a školení o používání pesticidů a souvisejících rizicích pesticidů; zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby každý pracovník v zemědělství byl s to získat přístup k oficiální dokumentaci o typu pesticidů používaných během své pracovní činnosti; zdůrazňuje, že pro dosažení těchto cílů je zásadní dále revidovat směrnici 2004/37/ES o karcinogenech nebo mutagenech při práci ([59]), směrnici 2009/128/ES o udržitelném používání pesticidů a směrnici 98/24/ES o bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců před riziky spojenými s chemickými činiteli používanými při práci ([60]);

14. vítá závazek Komise usilovat o snížení ztráty živin alespoň o 50 % a současně zajistit, aby nedocházelo ke zhoršení úrodnosti půdy; je přesvědčen, že toho lze nejlépe dosáhnout uzavřením koloběhů živin, regenerací živin a jejich opětovným použitím a podporou a odměňováním zemědělců za pěstování luštěnin; trvá na tom, že za tímto účelem jsou zapotřebí právně závazné legislativní iniciativy a opatření, jejichž cílem je umožnit zemědělcům zlepšit hospodaření s živinami; zdůrazňuje, že je důležité tyto cíle sledovat pomocí ucelených a oběhových přístupů k hospodaření s živinami, jako jsou agroekologické postupy a inteligentní zemědělství, které mohou mít vedlejší přínosy pro kvalitu půdy a biologickou rozmanitost a pomohou zemědělcům ukončit jejich závislost na minerálních hnojivech a omezit toky fosforu a dusíku; poukazuje na to, že omezování neúčinného používání hnojiv a postupné ukončování jejich nadměrného používání by mělo zohledňovat dopady různých hnojiv na klima a životní prostředí, včetně přítomnosti těžkých kovů; naléhavě vyzývá členské státy, aby ve svých strategických plánech navrhly opatření na podporu účinného hospodaření s živinami a jejich oběhovosti a aby důrazně podporovaly vzdělávání zemědělských poradců a zemědělců a využily reformu SZP jako příležitost ke snížení emisí amoniaku (NH3) ze zemědělského odvětví; zdůrazňuje, že lepší hospodaření s živinami má jak hospodářský, tak environmentální přínos; zdůrazňuje význam používání moderních a inovativních technologií a řešení, jako je přesné zemědělství, cílené použití hnojiv přizpůsobené potřebám rostlin, poradenské služby v oblasti výživy rostlin a podpora při hospodaření, jakož i nutnost instalovat za tímto účelem širokopásmové internetové připojení ve venkovských oblastech; domnívá se, že je třeba podporovat udržitelné obchodní modely zemědělských podniků s cílem pomoci obnově živin a jejich recyklaci a opětovnému použití z nekontaminovaných odpadových toků;

15. zdůrazňuje, že má-li být dosaženo cílů v oblasti omezování používání chemických pesticidů a s nimi spojených rizik, stejně jako snižování úniků živin, musí být k dispozici bezpečnější alternativy, které zajistí dostupnost fungujícího souboru nástrojů na ochranu rostlin; zdůrazňuje však význam vzdělávání pro zajištění řádného uplatňování preventivních opatření; vyzývá ke zintenzivnění výzkumu a vývoje alternativních přípravků na ochranu rostlin, hnojiv, odolnějších odrůd, které vyžadují méně vstupů pro zajištění stabilních výnosů, a digitálních nástrojů, jakož i pobídek k aplikačním metodám a technologiím, jako je přesné zemědělství; vyzývá Komisi, aby urychlila a zjednodušila přijímání nových řešení v oblasti zdraví rostlin, včetně přípravků na ochranu rostlin s nižším dopadem, jako jsou látky představující nízké riziko nebo biologická řešení, a aby do horizontálních právních předpisů zavedla definici a samostatnou kategorii pro přírodní látky a zapojila se do iniciativ zaměřených na nalezení alternativních způsobů posuzování těchto nízkorizikových, základních a přirozeně se vyskytujících látek; dále zdůrazňuje, že omezení používání pesticidů musí být doprovázeno větší dostupností udržitelných alternativ na trhu s rovnocennou účinností vůči chemickým pesticidům, pokud jde o ochranu zdraví rostlin, aby se zabránilo šíření škůdců rostlin; dále vyzývá k přijetí opatření, která usnadní začlenění nových metod přístupu do posuzování rizik chemických potravin a krmiv, což sníží potřebu testování na zvířatech, a v konečném důsledku postupně povede k úplnému ukončení tohoto způsobu testování;

([59]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/37/ES ze dne 29. dubna 2004 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí karcinogenům nebo mutagenům při práci (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 50).

([60]) Směrnice Rady 98/24/ES ze dne 7. dubna 1998 o bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců před riziky spojenými s chemickými činiteli používanými při práci (Úř. věst. L 131, 5.5.1998, s. 11).

Středa 20. října 2021

16. připomíná zásadní význam ochrany včel a dalších opylovačů před škodlivými účinky pesticidů a nemocemi; připomíná svou námitku ze dne 23. října 2019 ([61]) a opakuje svou výzvu Komisi, aby zajistila, aby pokyny týkající se včel a budoucí prováděcí akty nevedly k nižší úrovni ochrany včel, než je úroveň ochrany stanovená v pokynech úřadu EFSA týkajících se včel z roku 2013, a aby byly založeny na nejnovějších vědeckých a technických poznatcích, a navrhuje proto změnu jednotných zásad, a to nejen pokud jde o akutní toxicitu pro včely medonosné, ale alespoň také pokud jde o chronickou toxicitu pro včely medonosné a jejich larvy a akutní toxicitu pro čmeláky; konstatuje, že úřad EFSA vyvíjí svůj vlastní modelovací systém ApisRAM, který je zřejmě více v souladu s biologií včely medonosné než nástroj BeeHAVE a je méně otevřený vůči střetu zájmů; naléhavě vyzývá Komisi, aby urychleně přehodnotila látky, které mají týž způsob účinku jako neonikotinoidy;

17. opakuje svůj požadavek na zavedení ukazatele týkajícího se opylovačů ([62]) a cíle obnovy; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily nový rámec monitorování opylovačů v celé EU, který bude zahrnovat spolehlivé systémy uplatňované na úrovni členských států, průběžné milníky, jasné časově vymezené cíle, ukazatele a úkoly; zdůrazňuje, že monitorovací činnosti musí být začleněny do nového rámce pro monitorování a hodnocení SZP;

18. vyzývá členské státy, aby prováděly systematické standardizované terénní monitorování biologické rozmanitosti na zemědělské půdě, včetně opylovačů, za účasti profesionálů, zemědělců a vědců z řad občanů a aby tyto údaje využívaly k tomu, aby pomohly vyhodnotit politiky EU a jejich provádění;

19. připomíná význam přístupu „jedno zdraví“; zdůrazňuje, že získaná antimikrobiální rezistence představuje rostoucí nadnárodní a přeshraniční zdravotní hrozbu, v jejímž případě může koordinovaná činnost EU přinést žádoucí změnu; uznává značné úsilí vynaložené za účelem snížení používání antimikrobiálních látek u zvířat, jež přispívá k celosvětovým snahám o snížení rezistence vůči antibiotikům; zdůrazňuje však, že je třeba dále omezovat používání antibiotik, a to i při produkci potravin; vítá plán Komise snížit celkový prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu do roku 2030 o 50 %; zdůrazňuje, že je třeba zohlednit pokrok, kterého již bylo na úrovni členských států dosaženo; poukazuje na skutečnost, že k dosažení tohoto cíle jsou nezbytné průběžné cíle, jasné postupy a opatření, mimo jiné i uplatňování sankcí stanovených v unijních právních předpisech; dále připomíná, že pro dosažení tohoto cíle jsou klíčové zdokonalené chovatelské postupy, neboť kvalitnější životní podmínky zlepšují zdraví zvířat, což vede k nižší spotřebě léků; je přesvědčen, že řádné provádění nařízení o veterinárních léčivých přípravcích ([63]) a nařízení (EU) 2019/4 o medikovaných krmivech ([64]) dále omezí používání antibiotik, a vyzývá Komisi, aby přezkoumala provádění a vymáhání ze strany členských států; zdůrazňuje, že antimikrobiální látky, které jsou odlišné od antibiotik určených pro užití u lidí, musí být i nadále k dispozici pro použití v zásadních případech s cílem zajistit, aby bylo vždy chráněno zdraví a dobré životní podmínky zvířat;

20. vítá důraz kladený na potřebu i nadále omezovat celkový unijní prodej antibiotik pro hospodářská zvířata a pro akvakulturu a zdůrazňuje, že iniciativy EU v této oblasti jsou a budou přijímány podle přístupu „jedno zdraví“, který uznává vzájemnou závislost mezi zdravím a dobrými životními podmínkami lidí a zvířat a dobrým stavem životního prostředí; vyzývá Komisi a členské státy, aby se zaměřily na dodatečná opatření s cílem umožnit a stimulovat inovativní řešení, zejména v oblasti nástrojů prevence a alternativních léčebných postupů; vyzývá k vyvinutí úsilí o zajištění toho, aby byly normy pro produkty živočišného původu dovážené do EU rovnocenné s těmi, které jsou stanoveny podle nařízení o veterinárních léčivých přípravcích; konstatuje, že v rámci revize nařízení o doplňkových látkách ([65]) je třeba zabývat se používáním látek, které v současné době nejsou klasifikovány jako antibiotika, ale které mají vlastnosti antibiotik podle čl. 4 odst. 14 nařízení o veterinárních léčivých přípravcích a které mohou být preventivně použity u zvířat v zemědělství a akvakultuře; upozorňuje na skutečnost, že pracovníci v potravinovém řetězci jsou vystaveni riziku nákazy patogeny se získanou antimikrobiální rezistencí, například při používání techniky „top dressing“ v průběhu podávání veterinárních léčivých přípravků; zdůrazňuje, že je třeba přijmout vhodná opatření ke snížení tohoto vážného rizika pro zdraví při výkonu práce;

([61]) Úř. věst. C 202, 28.5.2021, s. 49.

([62]) podle závazku přijatého v rámci iniciativy EU týkající se opylovačů (COM(2018)0395), opatření 5C https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf

([63]) Nařízení (EU) 2019/6 (Úř. věst. L 4, 7.1.2019, s. 43).

([64]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/4 ze dne 11. prosince 2018 o výrobě, uvádění na trh a používání medikovaných krmiv, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005 a o zrušení směrnice Rady 90/167/EHS (Úř. věst. L 4, 7.1.2019, s. 1).

([65]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2003 ze dne 22. září 2003 o doplňkových látkách používaných ve výživě zvířat (Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 29).

21. připomíná, že zemědělství a lesnictví hrají důležitou úlohu při přizpůsobování se změně klimatu a při jejím zmírňování; zdůrazňuje, že je důležité uznat a monitorovat dopad zemědělství a živočišné výroby na emise skleníkových plynů a využívání půdy; zdůrazňuje, že je nezbytné tyto emise snížit, aby Evropská unie přispěla k plnění Pařížské dohody; zdůrazňuje nutnost udržení, obnovy a posílení přírodních úložišť uhlíku a snížení emisí oxidu uhličitého, metanu a oxidu dusného ze zemědělství, zejména v odvětvích výroby krmiv a chovu hospodářských zvířat a také v odvětví organických i anorganických hnojiv, aniž by byly dále poškozovány dobré životní podmínky zvířat, přičemž je nutné zajistit, aby nedocházelo ke zhoršování úrodnosti půdy; uznává, že zdravá zvířata vyžadují méně přírodních zdrojů a že účinné postupy při chovu hospodářských zvířat mohou vést ke snížení emisí skleníkových plynů; vybízí k přijetí vhodně navržených regulačních opatření a cílů pro emise ze zemědělství a souvisejícího využívání půdy v rámci balíčku „Fit for 55“ za účelem zajištění ambiciózního snižování všech emisí skleníkových plynů v těchto odvětvích, mimo jiné i řešením intenzity chovu v EU a emisí spojených s využíváním půdy z dovážených krmiv a potravin; vyzývá k soudržné kombinaci politik s cílem umožnit přechod k udržitelnější praxi, jako je na travnatých porostech založená extenzivní živočišná výroba coby součást smíšeného zemědělského systému, který respektuje kapacitu místního životního prostředí a podporuje biologickou rozmanitost;

22. bere na vědomí slibný vývoj v oblasti doplňkových látek do krmiv, které pomáhají snížit emise skleníkových plynů, vody a látek znečišťujících ovzduší, které pocházejí z chovu zvířat; vítá v tomto ohledu plány Komise, které mají usnadnit uvádění udržitelných a inovativních doplňkových látek do krmiv na trh, a vyzývá k tomu, aby příslušné výzkumné programy podporovaly další vývoj;

23. upozorňuje na to, že extenzivní trvalé a na travnatých porostech založené, lesopastvinové nebo extenzivní ekologické chovy zvířat, často zahrnující pastviny s vysokou environmentální hodnotou, jsou klíčovými rysy evropského potravinového systému a jejich režimy jakosti jsou určujícím prvkem mnoha tradičních venkovských společenství, které jim umožňují produktivní využívání půdy, jež by jinak zůstala opuštěna; zdůrazňuje, že tato forma zemědělské produkce s nízkou hustotou a opírající se o půdu může mít četné pozitivní dopady na životní prostředí a na zachování kulturní krajiny, přispívá k ochraně venkovských oblastí před vylidňováním a opuštěním, pomáhá zmírňovat změnu klimatu a napomáhá oběhovému hospodářství a obnově biologické rozmanitosti, a proto musí být podporována a motivována; zdůrazňuje, že je třeba podporovat zemědělské podniky, které přecházejí na udržitelnější formy produkce a opouštějí zemědělské postupy, jako je chov s vysokou hustotou a monokulturní pěstování plodin; vyzývá Komisi k zajištění toho, aby její politiky a programy financování podporovaly tradiční evropskou kulturní krajinu, jako jsou svažité a terasovité vinice a extenzivní trvalá produkce založená na travnatých porostech a podporující biologickou rozmanitost; konstatuje, že zprávy členských států podle článku 17 směrnice o přírodních stanovištích ([66]) poukazují na to, že mnohé polopřirozené travní porosty jsou v nepříznivém, nedostatečném nebo špatném stavu ochrany a že opylovači, kteří jsou na nich závislí, jsou ohroženi, a tak jsou ohroženy i opylovací služby;

24. vyzývá k větší harmonizaci právního rámce pro chov zvířat v EU s využitím společných vědecky podložených ukazatelů dobrých životních podmínek zvířat a vítá závazek Komise vyhodnotit a případně revidovat soubor stávajících právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat; zdůrazňuje, že je důležité zohlednit nejnovější vědecký pokrok v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a reagovat na veřejné, politické a tržní požadavky na vyšší standardy na tomto poli; vyzývá Komisi, aby předložila legislativní návrh s cílem postupně ukončit používání klecových chovů zvířat v EU, přičemž by v tomto návrhu měla posoudit možnost postupně ukončit uvedený způsob chovu do roku 2027; zdůrazňuje, že je třeba, aby toto postupné ukončování bylo založeno na vědecky podloženém posouzení dopadů, a že je zapotřebí zajistit vhodné přechodné období; vyzývá Komisi, aby přijala přístup zohledňující jednotlivé druhy, který vezme v úvahu a posoudí vlastnosti každého jednotlivého zvířete, které by mělo mít systémy ustájení přizpůsobené svým specifickým potřebám, přičemž je důležité chránit zdraví zvířat a lidí a zajistit ochranu pracovníků, dostatečnou podporu a přechodné období, aby byla zachována konkurenceschopnost zemědělců a chovatelů;

25. připomíná význam kvalitního systému zajišťujícího dobré životní podmínky zvířat, včetně přepravy a porážky; zdůrazňuje, že vysoká úroveň životních podmínek zvířat je součástí udržitelného rozvoje a je nezbytná pro vyšší kvalitu potravin, která umožňuje zdravější výživu, splňuje požadavky spotřebitelů a přispívá k zachování biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že při odkazování na udržitelný potravinový systém je potřebný soudržný a harmonizovaný přístup, který uceleně a společně zohledňuje lidské zdraví, životní prostředí, biologickou rozmanitost, zdraví zvířat, jejich dobré životní podmínky a klima;

([66]) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

Středa 20. října 2021

26. domnívá se, že v rámci provádění a prosazování stávajících právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat je důležité zahájit řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům, které předpisy systematicky porušují, a v případě potřeby v právních předpisech týkajících se dobrých životních podmínek zvířat odstranit legislativní mezery a stanovit vyšší normy; zdůrazňuje, že je nezbytné, aby EU zohledňovala dodržování norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat ze strany třetích zemí, zejména pokud jde o dovážené produkty;

27. zdůrazňuje, že zvířata by při přepravě a porážce měla zažívat co nejmenší utrpení, a vítá proto úmysl revidovat stávající právní předpisy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, pokud jde o přepravu zvířat a jejich porážku; vyzývá Komisi a členské státy, aby usnadnily místní řešení porážek, včetně mobilních jatek, s menšími jednotkami a lepším školením personálu, pokud jde o to, jak zabránit utrpení zvířat; vyzývá Komisi, aby všude, kde je to možné, podporovala alternativy k přepravě živých zvířat;

28. vyzývá Komisi a členské státy, aby prováděly a prosazovaly příslušné právní předpisy EU, zejména nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností ([67]); vyjadřuje politování nad tím, že v současné době není dodržováno rozhodnutí Evropského soudního dvora, že ochrana dobrých životních podmínek zvířat nekončí na vnějších hranicích EU, a proto musí také přepravci zvířat, kteří odjíždějí z Evropské unie, dodržovat evropská pravidla v oblasti dobrých životních podmínek zvířat i poté, co opustí území EU, přičemž poukazuje na obtíže při uplatňování tohoto rozhodnutí v důsledku chybějící jurisdikce mimo území EU;

29. připomíná, že podle IPBES je 70 % nových objevujících nákaz a pandemií živočišného původu; vyjadřuje hluboké znepokojení ohledně stále častějšího výskytu zoonóz, které se přenášejí ze zvířat na člověka (antropozoonózy), jako je například Q-horečka, ptačí chřipka a nový kmen chřipky A (H1N1), což ještě zhoršuje změna klimatu, degradace životního prostředí, změny ve využití půdy, odlesňování, úbytek biologické rozmanitosti a přírodních stanovišť a tlak na ně, nezákonné obchodování s volně žijícími zvířaty a naše současné systémy produkce a spotřeby potravin; zdůrazňuje, že systémy živočišné výroby, které zahrnují omezení pohybu zvířat podobného genotypu v těsné vzájemné blízkosti, mohou zvyšovat náchylnost zvířat k infekčním onemocněním a vytvářet podmínky pro vznik a šíření zoonóz ([68]); vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně upustily od těchto zemědělských postupů a od neudržitelného využívání volně žijících zvířat a planě rostoucích druhů, včetně nezákonného obchodu, a urychlily přechod k lepší regulaci veterinární prevence a prosazování přísných norem v oblasti zdraví a dobrých životních podmínek zvířat, a to i ve spolupráci s obchodními partnery EU, s cílem zabránit šíření zoonóz a invazivních druhů a prosazovat vysoké normy EU v oblasti biologické bezpečnosti jako osvědčený postup na celosvětové úrovni; uznává, že prevence nákaz a připravenost na ně, tj. dostupnost metod diagnostiky, prevence a léčby, je klíčová pro zvládnutí nově vznikajících hrozeb pro lidské zdraví a zdraví zvířat;

30. vítá skutečnost, že Komise uznala ekologické zemědělství za jednu ze silných složek na cestě EU k udržitelnějším potravinovým systémům a vyjádřila ambici do roku 2030 rozšířit ekologicky využívanou zemědělskou půdu v EU; zdůrazňuje, že většina členských států již přijala cíle pro zvýšení plochy využívané pro ekologickou produkci; se zájmem očekává analýzu odvětví ekologického zemědělství v celkovém posouzení dopadů strategie a zdůrazňuje význam evropského akčního plánu pro ekologické zemědělství pro jeho větší využívání; zdůrazňuje, že rozvoj a růst odvětví ekologického zemědělství musí doprovázet rozvoj trhu a dodavatelského řetězce a opatření, která budou stimulovat poptávku po biopotravinách a zajišťovat důvěru spotřebitelů, spolu se zadáváním veřejných zakázek, fiskálními pobídkami a širokou škálou propagačních opatření, výzkumu, inovací, školení a předávání vědeckých poznatků, což přispěje ke stabilitě trhu s bioprodukty a spravedlivému odměňování zemědělců;

([67]) Úř. věst. L 3, 5.1.2005, s. 1.

([68]) Zpráva ze semináře IPBES o biologické rozmanitosti a pandemiích; EPRS, *The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases (Souvislost mezi úbytkem biologické rozmanitosti a rostoucím šířením zoonóz);* zpráva HSI *The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics (Spojení mezi živočišným zemědělstvím, virovými zoonózami a globálními pandemiemi);* Dhingra SM, Artois J, Dellicour S, et al. 2018. „Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry (Geografické a historické vzorce ve vzniku nových vysoce patogenních virů ptačí chřipky (HPAI) H5 a H7 u drůbeže)", *Frontiers in Veterinary Science 5:84*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones BA, Grace D, Kock R, et al. 2013. „Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change (Vznik zoonóz spojený s intenzifikací zemědělství a změnami životního prostředí)", *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 110(21):8399-404*. www.pnas.org/content/110/21/8399.

31. vítá myšlenku posilování, pobízení a odměňování, pokud jde o přirozenou sekvestraci uhlíku v půdě, které již bylo v některých zemědělských podnicích dosaženo, a poskytnutí dodatečných odměn zemědělcům za rozvoj a zachování osvědčených zemědělských postupů pro sekvestraci uhlíku, což by mělo vést k posílení propadů uhlíku v celé EU; zdůrazňuje, že zemědělské a potravinové politiky by měly usnadňovat přechod k udržitelnému zemědělství tím, že budou odměňovat zemědělce za jejich přínosy v oblasti životního prostředí a klimatu; zdůrazňuje význam přírodních řešení, jako je rozsáhlé střídání plodin, současné pěstování více druhů, permakultura, agroekologie a obnova ekosystémů, a zejména obnova a udržování rašelinišť za účelem zvýšení přírodních propadů uhlíku a sekvestrace; zdůrazňuje však, že zemědělství a zemědělské postupy s významnými negativními dopady na klima, biologickou rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší nebo dobré životní podmínky zvířat by neměly dostávat finanční prostředky na opatření v oblasti klimatu, ani by neměly být podněcovány či odměňovány; vyzývá Komisi, aby se zabývala rámcem pro solidní kvantifikaci a certifikaci uhlíku, který by zabránil možnému zkreslování známému jako lakování nazeleno; vyzývá Komisi, aby předložila několik možností pro zemědělské postupy podporující ukládání uhlíku; zdůrazňuje, že trhy s uhlíkem jsou součástí mnohem širšího souboru regulačních a neregulačních opatření ke snížení emisí skleníkových plynů, a poukazuje na to, že zemědělské režimy podporující ukládání uhlíku by měly být součástí souboru pobídek k plnění cílů v oblasti klimatu; žádá, aby návrhy byly v souladu s dobrými životními podmínkami zvířat a environmentálními cíli a zásadou „neškodit“ uvedenou v Zelené dohodě; podporuje stimulaci zavádění regeneračních zemědělských postupů, zlepšení přístupu k technologiím, údajům, odborné přípravě a informacím a doplnění příjmů zemědělců prostřednictvím sekvestrace uhlíku a plateb za ekosystémové služby, čímž se zvýší jejich odolnost;

32. zdůrazňuje, že je důležité zajistit bezpečnost a rozmanitost osiva a rozmnožovacího materiálu rostlin s cílem zajistit stabilní výnosy a odrůdy rostlin přizpůsobené tlaku, který přináší změna klimatu, včetně tradičních a místních odrůd a odrůd vhodných pro ekologickou produkci a zemědělské systémy s nízkými vstupními náklady, a zároveň zajistit zemědělcům transparentnost a svobodnou volbu a přístup ke genetickým zdrojům a inovativním technikám šlechtění rostlin, a přispět tak ke zdravému osivu a ochraně rostlin před škodlivými organismy a chorobami a rovněž pomoci zemědělcům řešit rostoucí rizika způsobená změnou klimatu a zajistit pobídky k otevřeným inovacím prostřednictvím rostlinných odrůd;

33. poukazuje na potenciální negativní dopady koncentrace a monopolizace v odvětví osiv a vyzývá Komisi, aby přijala opatření k boji proti těmto tendencím, bude-li to nutné; v této souvislosti zdůrazňuje význam otevřených inovací prostřednictvím práv šlechtitelů rostlin a se znepokojením bere na vědomí negativní dopad rozsáhlých patentů v odvětví osiv; je přesvědčen, že na nekomerční produkci a používání tradičních a místních odrůd osiva soukromými občany a drobnými zemědělci by se neměla vztahovat nepřiměřená právní úprava EU a členských států; zdůrazňuje, že je důležité zachovat silný jednotný trh pro odvětví osiv v EU;

34. vyzývá k posílení koordinace na úrovni EU s cílem stimulovat zachování a udržitelné využívání genetické rozmanitosti a k vytvoření společné platformy EU pro výměnu informací o chráněných genetických zdrojích;

35. vítá oznámení o revizi pravidel pro uvádění tradičních a místních odrůd plodin na trh s cílem přispět k jejich zachování a udržitelnému využívání; zdůrazňuje, že je třeba přijmout opatření, která usnadní registraci odrůd osiva, mimo jiné pro ekologické zemědělství, a zajistí snazší přístup tradičních a místních odrůd na trh;

36. bere na vědomí studii o statusu nových genomických technik podle práva Unie a s ohledem na rozsudek Soudního dvora ve věci C-528/16 (SWD(2021)0092) a na oznámení Komise, že hodlá dát podnět k regulačním opatřením zahrnujícím posouzení dopadů a veřejné konzultace ohledně rostlin odvozených díky určitým novým genomickým technikám, s cílem zachovat vysokou úroveň ochrany zdraví lidí i zvířat, jakož i životního prostředí a zároveň využít potenciálních přínosů vědy a inovací, a zejména přispět k udržitelnosti a cílům udržitelnosti Zelené dohody pro Evropu a strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“; zdůrazňuje zásadu předběžné opatrnosti a potřebu zajistit zemědělcům, zpracovatelům a spotřebitelům transparentnost a svobodnou volbu a zdůrazňuje, že tato politická opatření by měla zahrnovat posouzení rizik a komplexní přehled a posouzení možností sledovatelnosti a označování s cílem dosáhnout řádného regulačního dohledu a poskytnout spotřebitelům příslušné informace, včetně informací o produktech ze třetích zemí, a zajistit tak rovné podmínky;

Středa 20. října 2021

37. znovu vyzývá Komisi, aby co nejdříve předložila nový legislativní návrh týkající se klonování a „potravin z klonů“; trvá na tom, že tento návrh by měl zahrnovat zákaz klonování, zákaz uvádět na trh a dovážet klonovaná zvířata, jejich reprodukční materiál a potomky a zákaz uvádět na trh a dovážet potraviny z klonovaných zvířat a jejich potomků; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že nebyla přijata opatření k regulaci klonů a jejich potomků, a opakuje, že nesmí být používáno přírodní nebo umělé šlechtění nebo šlechtitelské postupy, které způsobují nebo pravděpodobně způsobí utrpení nebo újmu kterémukoli z dotčených zvířat, a že je nezbytné zajistit, aby potraviny z klonovaných zvířat a jejich potomků nevstupovaly do potravinového řetězce;

38. poukazuje na důležitou úlohu evropských zemědělců při uskutečňování přechodu k udržitelnému potravinovému systému a zdůrazňuje, že pro dosažení tohoto cíle je třeba dát k dispozici dostatečné finanční zdroje; zdůrazňuje, že je třeba využívat, propagovat a podporovat všechny rozmanité udržitelné výrobní metody, včetně ekologické a integrované produkce a agroekologie, protože mohou přispívat k environmentální udržitelnosti, zvýšit podíl celkově obdělávané půdy v rámci systémů šetrných k životnímu prostředí a poskytovat silné záruky, pokud jde o kvalitu, bezpečnost, množství a ceny;

39. trvá na tom, aby vnitrostátní strategické plány, které vypracují členské státy a schválí Komise v rámci nové SZP, zajišťovaly všem zemědělcům a lesníkům v EU přiměřenou finanční podporu s cílem posílit jejich konkurenceschopnost a příjmy, aby oni sami a jejich rodiny mohli dosáhnout důstojné životní úrovně, aby bylo možné bojovat proti vylidňování venkova a zachovat dynamické venkovské komunity;

40. vítá skutečnost, že nová SZP poskytne pobídky na podporu inovativních, digitálních, ekologických, regionálních a udržitelných obchodních modelů pro zemědělství a řemeslnou výrobu potravin, zejména prostřednictvím podpory krátkých dodavatelských řetězců, jako jsou produkty s chráněným zeměpisným označením nebo označením původu, které budou respektovat pravidla jednotného trhu, a prostřednictvím přístupů zahrnujících inovativní místní logistiku, jako jsou „zelená centra“, a začlenění řemeslné výroby potravin do jiných služeb ve venkovských oblastech, např. do cestovního ruchu nebo gastronomie; zdůrazňuje, že uvádění zemědělských produktů a partnerství na regionální trh hraje důležitou úlohu při podpoře udržitelných dodavatelských řetězců; uznává, že pokud místní produkce není k dispozici, je potřebný dovoz;

41. vyzývá Komisi, aby schvalovala pouze ty vnitrostátní strategické plány SZP, které jasně prokazují závazek usilovat o udržitelnost z hospodářského, environmentálního a sociálního hlediska a jsou v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu, příslušnými cíli EU a Pařížskou dohodou;

42. vyzývá k tomu, aby tyto plány náležitě zohledňovaly specifické výzvy, jimž čelí nejvzdálenější regiony EU, pokud jde o biologickou rozmanitost, zemědělskou produkci a dodávky potravin a surovin; zdůrazňuje, že odpovídající finanční podpora v rámci SZP má zásadní význam pro to, aby zemědělství EU přispívalo k přechodu na klimatickou neutralitu a k zachování biologické rozmanitosti; poukazuje na to, že posílená podpůrná opatření, včetně programů odborné přípravy a poradenských služeb, mají zásadní význam pro to, aby zemědělci mohli hrát úlohu v plnění cílů strategie; vyzývá k tomu, aby byly v souladu s postojem Parlamentu ve vnitrostátních strategických plánech uplatňovány „posílené ekorežimy“, což by zabránilo zbytečnému zdvojování kontrol podmíněnosti;

43. zdůrazňuje, že zdravá půda je nezbytným předpokladem pro zajištění bezpečné produkce potravin, krmiv a vláken; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby zabránily dalšímu zhoršování její kvality na úrovni EU; zdůrazňuje, že zemědělská půda je základním přírodním zdrojem, jehož dobrý stav je stěžejní pro naplnění strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“; zdůrazňuje v této souvislosti význam nové strategie v oblasti půdy a vyzývá Komisi, aby přijala odpovídající opatření na základě této strategie s cílem dospět k potřebným řešením; uznává zásadní význam organické půdní hmoty a biologické rozmanitosti a služeb a statků, které poskytuje; vyjadřuje politování nad tím, že půda je pod rostoucím tlakem; domnívá se, že ve všech členských státech musí být zavedeno a zachováno důkladné celounijní monitorování půdních organismů a trendů, pokud jde o jejich rozsah a objem;

44. uznává význam krajinných prvků s vysokou rozmanitostí, které mají zásadní význam pro zachování základních ekosystémových služeb, jako je opylování nebo přírodní ochrana proti škůdcům, zemědělské produkce, a dlouhodobého zvýšení její produktivity; vítá cíl EU vyčlenit na tento účel alespoň 10 % zemědělské plochy; připomíná zjištění posouzení dopadů ze dne 20. října 2011 nazvaného „Common agricultural policy towards 2020“ (Společná zemědělská politika do roku 2020) (SEC(2011)1153), v němž se uvádí, že na úrovni zemědělských podniků tím nedojde k žádným významným dopadům na produkci a příjmy;

45. zdůrazňuje, že rozloha zemědělské půdy je omezená, a proto musí být využívána účinně; zdůrazňuje, že do strategie je třeba zahrnout inovativní modely zemědělství s nízkou stopou využívání půdy, jako je zahradnictví a chov hmyzu;

46. poukazuje na to, že „chráněné pěstování“ ovoce a zeleniny v moderních sklenících je vysoce udržitelný systém produkce potravin, který je stále více využíván a nabízí řadu výhod; vyzývá Komisi, aby uznala probíhající transformaci evropského odvětví zahradnictví, která umožňuje udržitelnější produkci potravin a přispívá k potravinovému zabezpečení, bezpečnosti potravin, účinnějšímu využívání zdrojů a menšímu plýtvání potravinami v celém potravinovém řetězci; zdůrazňuje, že kromě nízké stopy využívání půdy přispívá moderní zahradnictví k různým cílům strategie, jako je nízká potřeba vstupů, účinné využívání zdrojů a produkce ovoce a zeleniny v blízkosti místa spotřeby, čímž podporuje kratší dodavatelské řetězce a bezpečnost dodávek; vyzývá Komisi, aby zvážila vyčlenění investičních fondů na výzkum a inovace pro chráněné pěstitelské systémy v moderních sklenících, které potřebují ke stejným výnosům méně zdrojů;

47. vyzývá Komisi, aby vybízela vlády členských států k rozšiřování nebo vytváření systémů, které veřejnosti umožní pronajímat si a využívat opuštěné a nevyužité státem vlastněné půdy pro produkci potravin;

48. zdůrazňuje, že je důležité využívat agrolesnické a lesní plochy s cílem snížit tlak na přírodní lesy, pomoci čelit změně klimatu a zvýšit produktivitu, jakož i nalézt alternativy k používání hnojiv v zemědělské produkci; vybízí Komisi a členské státy, aby ve svých budoucích vnitrostátních strategických plánech vytvořily nástroje na podporu zalesňování a opětovného zalesňování a aby podporovaly udržitelné agrolesnictví, včetně lesopastvin, je-li to možné; vyzývá Komisi, aby podporovala celounijní specializované vzdělávací programy s cílem informovat zemědělce o přínosech začleňování lesní vegetace do zemědělství; zdůrazňuje, že obnova a omlazení stávajících agrolesnických systémů, jakož i zavedení nových systémů by mělo přispět k cíli tří miliard stromů stanovenému v oblasti biologické rozmanitosti, jakož i k cílům v oblasti biologické rozmanitosti a klimatu a k cíli diverzifikace a oběhovosti;

49. zdůrazňuje význam spolehlivých a přísných kritérií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů na bázi biomasy a vyzývá Komisi, aby v rámci přezkumu směrnice o obnovitelných zdrojích energie předložila vědecky podložená kritéria;

50. připomíná, že evropský zemědělsko-potravinářský systém a systém rybolovu by měly občanům vždy zajišťovat dostatečnou a různorodou dodávku bezpečných, výživných, zdravých, cenově dostupných a udržitelně získávaných potravin, a zdůrazňuje, že zlepšování ekonomické, environmentální a sociální udržitelnosti potravinářské produkce v konečném důsledku zvýší její střednědobou a dlouhodobou odolnost a přispěje k vytvoření nových hospodářských příležitostí a k využívání surovin evropského původu; zdůrazňuje, že více potravin z místní produkce může přispět ke splnění všech těchto cílů, včetně potravinového zabezpečení; připomíná, že v EU si 33 milionů lidí ([69]) nemůže obden dovolit kvalitní jídlo; zdůrazňuje, že cenová dostupnost a dostatek potravin vyžadují odpovídající politická opatření a musí zůstat klíčovým faktorem při posuzování nárůstu výrobních nákladů, včetně nákladů vyplývajících ze změny zemědělských postupů; zdůrazňuje, že je třeba podporovat rozvoj udržitelných potravinářských malých a středních podniků ve venkovských oblastech;

51. naléhavě vyzývá Komisi, aby do strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ začlenila otázky potravinové pomoci, neboť mnoho Evropanů, zejména rodiče samoživitelé a studenti, trpí nedostatkem potravin a sociální a hospodářské důsledky pandemie jejich počet ještě zvýší; uznává jedinečnou úlohu sdružení pro potravinovou pomoc v celé Evropské unii, která je třeba více podporovat vzhledem k rostoucímu počtu lidí, kteří potřebují pomoc; domnívá se, že pro zvýšení odolnosti našeho potravinového systému musíme posílit propojení mezi potravinovými a zemědělskými politikami na všech úrovních od místní až po evropskou;

52. vítá skutečnost, že cílem Zelené dohody pro Evropu je zajistit lidem pracujícím v zemědělství a rybolovu a jejich rodinám důstojné životní podmínky; připomíná, že do všech budoucích iniciativ strategie musí být spolu s ekonomickým a environmentálním rozměrem plně začleněn sociální rozměr; zdůrazňuje, že pandemie COVID-19 vrhá nové světlo na náročné pracovní a životní podmínky, a zdůrazňuje proto, že je důležité chránit individuální i kolektivní pracovní a sociální práva pomocníků a pracovníků v zemědělství, včetně sezónních a mobilních pracovníků zaměstnaných v potravinovém řetězci EU; požaduje řádné pracovní a životní podmínky pro všechny pracovníky v tomto odvětví, kolektivní vyjednávání a sociální ochranu;

([69]) Eurostat, 2018.

Středa 20. října 2021

53. vybízí Komisi a členské státy, aby považovaly zemědělskou půdu, zemědělské know-how, potravinový řetězec a jeho pracovníky za strategické aktivum pro bezpečnost a blaho všech Evropanů a aby zajistily, že pracovní podmínky a podmínky sociální ochrany v celém zemědělsko-potravinářském řetězci EU, včetně řádné kontroly nekalých praktik v rámci tohoto řetězce, budou splňovat vnitrostátní normy a normy EU pro všechny pracovníky;

54. zdůrazňuje význam sezónních pracovníků pro dobré fungování dodavatelského řetězce a vyzývá k tomu, aby byla přijata silná opatření, která těmto pracovníkům zajistí vhodné pracovní a životní podmínky; vybízí maloobchodní prodejce, aby ve svých nákupních postupech převzali odpovědnost a dodržovali kritéria sociální, environmentální a ekonomické udržitelnosti;

55. vítá záměr Komise navrhnout nouzový plán pro řešení potravinových krizí tím, že zhodnotí zkušenosti získané během pandemie COVID-19 a zahrne harmonizovaná opatření k zajištění řádného fungování vnitřního trhu; domnívá se, že podpora územních potravinových projektů, které stimulují rozvoj krátkých potravinových řetězců v členských státech, může pomoci těmto krizím čelit;

56. sdílí názor, že pandemie COVID-19 zdůraznila význam silného, udržitelného a odolného potravinového systému, který funguje za všech okolností a je schopen zajistit evropským spotřebitelům dostatek místních potravin za dostupné ceny; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba zachovat hladké fungování jednotného trhu, zejména pohyb potravin, a to i v době zdravotní krize; rovněž zdůrazňuje, že pandemie by měla být vnímána také jako příležitost k vybudování udržitelného a odolného potravinového systému, a nikoli jako záminka ke snižování ambicí, neboť otázky udržitelnosti a zdraví jsou navzájem propojeny;

57. zdůrazňuje, že je třeba – částečně z důvodu narušení globálních výrobních řetězců a zvýšené nestability cen následkem pandemie COVID-19 – rozvíjet otevřenou strategickou autonomii EU s cílem zajistit přístup na klíčové trhy a snížit závislost na dovozu kritických produktů, jako jsou rostlinné bílkoviny; opakuje, že zemědělsko-potravinářské systémy musí být vnímány jako klíčový aspekt otevřené strategické autonomie EU s cílem zajistit dostatečnou dostupnost bezpečných a kvalitních potravin a zachovat funkční a odolné potravinové řetězce a obchodní toky během budoucích krizí v souladu s čl. 2 odst. 1 Pařížské dohody;

58. zdůrazňuje, že zemědělsko-potravinářské odvětví podporuje nejen zemědělce, ale i podniky v počáteční i navazujících částech zpracovatelského řetězce, zajišťuje a vytváří pracovní místa a je páteří celého potravinářského odvětví; v této souvislosti zdůrazňuje, že zachování kulturní krajiny je hybnou silou aktivních venkovských oblastí; zdůrazňuje význam tradičních činností v regionální a místní produkci potravin a bohatou kulturní rozmanitost, která z toho vyplývá; připomíná, že zachování znalostí tradičních činností v oblasti produkce potravin a jejich předávání by mělo být podporováno také jako horizontální součást strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, například tím, že bude lépe začleňováno do participativních programů výzkumu a vývoje;

59. vyjadřuje zklamání nad tím, jak malý význam přikládá strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ příspěvku a potenciálu odvětví rybolovu a akvakultury, a nad tím, že strategie není v této oblasti dostatečně ambiciózní; naléhavě vyzývá Komisi, aby ve všech budoucích legislativních návrzích, strategiích či pokynech věnovala náležitou pozornost zvláštním rysům odvětví rybolovu a akvakultury; zdůrazňuje, že aby bylo dosaženo udržitelné úrovně rybích populací a obnovy mořských a pobřežních ekosystémů, je třeba zaujmout ekosystémový přístup, který by se měl zaměřit rovněž na přínosy a na sociální, hospodářskou a environmentální udržitelnost odvětví rybolovu a akvakultury;

60. zdůrazňuje, že robustní a spolehlivé právní rámce pro odvětví rybolovu a akvakultury, které důsledně uplatňují zásadu obezřetnosti a jsou v souladu s aktualizovanými strategickými pokyny pro udržitelný rozvoj akvakultury v EU, by měly poskytovat základ pro udržitelné využívání potenciálu v tomto odvětví i pro lepší ochranná opatření a opatření ve prospěch zdraví zvířat, včetně omezení používání veterinárních léčiv, jakož i antibiotik, s následným zvýšením rybích populací a jasnějším využíváním prostoru a licencí pro veškeré použití člověkem, včetně akvakultury, což umožní větší předvídatelnost pro investice, aniž by to oslabovalo právní předpisy v oblasti životního prostředí; zdůrazňuje význam transparentního a participativního mechanismu, který v souladu se směrnicí 2014/89/EU o územním plánování námořních prostor umožní spravedlivé přidělování prostoru všem zúčastněným stranám; zdůrazňuje, že je třeba plně respektovat chráněné mořské oblasti;

61. zdůrazňuje, že pro zajištění bezpečnosti potravin, transparentnosti pro spotřebitele, odvětví a různé správní orgány, boj proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu a pro dosažení cílů Zelené dohody a cílů udržitelného rozvoje mají zásadní význam dobré mechanismy sledovatelnosti, které reagují na požadavky spotřebitelů a poskytují informace o tom, kde, kdy, jak a jaké ryby byly odloveny nebo odchovány, včetně informací o původu a způsobu označování produkce a přísných norem udržitelnosti a dobrých životních podmínek zvířat pro všechny produkty prodávané na trzích EU, včetně produktů dovážených ze třetích zemí; za tímto účelem zdůrazňuje význam technologií, které jsou kyberneticky bezpečné, pro vývoj přesných digitálních a decentralizovaných systémů sledovatelnosti; vyzývá ke koordinovanému přístupu, který zajistí soudržnost mezi různými iniciativami v této oblasti a zapojí všechny subjekty v hodnotovém řetězci; vyzývá k přijetí kontrolních opatření, která by zajistila, aby všechny dovážené produkty rybolovu, které vstupují na trh EU, splňovaly mezinárodně dohodnuté sociální normy, jako jsou normy uvedené v úmluvě Mezinárodní organizace práce č. 188 o práci v odvětví rybolovu a provedené v EU prostřednictvím směrnice Rady (EU) 2017/159 ([70]), aby se zabránilo tomu, aby byly na trh EU uváděny produkty rybolovu ulovené plavidly, která nedodržují minimální sociální normy;

62. připomíná cíle SRP, kterými je zajistit udržitelné využívání živých biologických mořských zdrojů, obnovit a udržet rybí populace nad úrovněmi biomasy, které umožňují dosáhnout maximálního udržitelného výnosu, jakož i zajistit ziskovost rybolovných činností a přispět k dodávkám vysoce výživných potravin na trh EU a snížit závislost trhu EU na dovozu potravin, a zdůrazňuje, že je třeba zlepšit monitorování, kontrolu a prosazování společné rybářské politiky, včetně plného provádění povinnosti vykládky a zavedení elektronického monitorování některých plavidel;

63. vyzývá Komisi a členské státy, aby vycházely ze stávajících udržitelných postupů a usnadňovaly přechod na rybolov a akvakulturu s malým dopadem, povzbuzovaly k němu a poskytovaly mu odpovídající podporu, stejně jako udržitelnému rozvoji odvětví, včetně drobného pobřežního rybolovu, například prostřednictvím používání selektivních rybolovných zařízení, akvakultury šetrné k životnímu prostředí, včetně ekologické akvakultury, a řešení v oblasti energetické účinnosti a zvýšením procentního podílu vnitrostátních kvót přidělených na drobný pobřežní rybolov; zdůrazňuje, že je třeba podporovat rybáře a účastníky dodavatelského řetězce rybích produktů, včetně nejvzdálenějších regionů, při přechodu na digitálnější postupy, a to prostřednictvím významných investic do školení a financování digitalizace a přechodu k ekologickým postupům a nástrojům; zdůrazňuje v tomto ohledu význam Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (ENRAF) pro podporu rozvoje udržitelné modré ekonomiky a modernizaci odvětví rybolovu v souladu s cíli SRP;

64. požaduje, aby Rada Evropské unie aktivně zveřejňovala veškeré dokumenty související s přijetím nařízení o celkových přípustných odlovech (TAC) v souladu s doporučením evropského veřejného ochránce práv ve věci 640/2019/FP;

65. zdůrazňuje, že je třeba monitorovat a podporovat odpovědné využívání rybolovných zdrojů a zároveň uplatňovat nulovou toleranci v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, a to plným využitím nástrojů, které má EU k dispozici v souladu s nařízením o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu ([71]), včetně používání „červených karet“, pokud některá země nebude dodržovat požadavky EU, a posílením politiky spočívající v uzavírání dohod o udržitelném rybolovu se zeměmi mimo EU; poukazuje na to, že tyto dohody se musí stát skutečně udržitelnými, musí být v souladu s nejlepšími dostupnými vědeckými poznatky a nesmí ohrožovat odvětví drobného rybolovu v zemích mimo EU ani ohrožovat místní zabezpečení potravin;

66. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby dostály právně závazným opatřením, k nimž se zavázaly v rámci mořských lokalit sítě Natura 2000, a aby přijaly holistický přístup k mořskému prostředí a řešily základní příčiny znečištění vody, včetně odpadu v mořích a městských a průmyslových odpadních vod, ukončily postupy, které poškozují mořské prostředí a lidské zdraví, a aby povzbuzovaly rybáře k tomu, aby udržitelným způsobem shromažďovali odpad z moří, aniž by docházelo k další spotřebě paliva a emisím, k vedlejším úlovkům mořských živočichů a ryb nebo k negativnímu dopadu na ekosystémy, a aby v zájmu lidského zdraví a dobrých životních podmínek zvířat při produkci akvakultury uplatňovaly opatření na zlepšení kvality vody a tlumení nákazy a omezení intenzity chovu;

([70]) Směrnice Rady (EU) 2017/159 ze dne 19. prosince 2016, kterou se provádí dohoda týkající se provádění Úmluvy Mezinárodní organizace práce o práci v odvětví rybolovu z roku 2007 uzavřená Všeobecnou konfederací zemědělských družstev v Evropské unii (COGECA), Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF) a Sdružením vnitrostátních organizací rybářských podniků v Evropské unii (Europêche) dne 21. května 2012 (Úř. věst. L 25, 31.1.2017, s. 12).

([71]) Nařízení Rady (ES) č. 1005/2008 ze dne 29. září 2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu (Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 1).

67. zdůrazňuje hodnotu práce žen a mužů v odvětví rybolovu a akvakultury a důležitou úlohu, kterou ženy hrají při zpracování, propagaci a uvádění na trh ulovených ryb; připomíná potenciál udržitelné akvakultury a rybolovu pro vytváření zelených pracovních míst a domnívá se, že ekologická transformace potravinových systémů včetně rybolovu by měla probíhat způsobem, který zajistí spravedlivý příjem a silné postavení lidem v celém hodnotovém řetězci, a v tomto ohledu zdůrazňuje význam aktivního zapojení organizací producentů v odvětví rybolovu a akvakultury;

68. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly rozvoj udržitelnějších rybolovných technik a lovných zařízení a kvalitnějších metod chovu, vykládky, přepravy a porážky ryb a mořských bezobratlých na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků a vybízely k němu, jakož i zlepšení norem pro dobré životní podmínky ryb ve farmovém chovu s cílem snížit jejich stres a zlepšit jejich kvalitu; zdůrazňuje, že by Unie měla podporovat a podněcovat investice do takových zařízení, metod a zlepšování;

69. zdůrazňuje přínos rybolovu ve stojatých sladkých vodách s jeho tradičními postupy hospodaření k dosažení cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a související strategie v oblasti biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že obhospodařované vodní plochy poskytují stanoviště vzácným druhům, pozitivně přispívají ke klimatu a zásobám vody, slouží jako propad živin a zadržování sedimentů a přispívají k udržitelné produkci regionálních potravin; vyzývá Komisi a členské státy, aby v příslušných opatřeních a programech zohlednily rybolov ve stojatých sladkých vodách;

70. připomíná, že prvovýrobci jsou v porovnání s ostatními subjekty v potravinovém řetězci i ve zbytku hospodářství výrazně znevýhodněni, pokud jde o příjmy; zdůrazňuje, že je nezbytné posílit postavení prvovýrobců v potravinovém řetězci, zejména pokud jde o malé a střední producenty, aby mohli získat spravedlivý podíl na přidané hodnotě potravin, které jsou produkovány udržitelným způsobem, a to i prostřednictvím podpory spolupráce a protestní akcí v kolektivním vyjednávání, s využitím možností, které poskytuje společná organizace trhu se zemědělskými produkty a produkty rybolovu a akvakultury, včetně přizpůsobení pravidel hospodářské soutěže;

71. zdůrazňuje, že zajištění stabilního a spravedlivého příjmu pro prvovýrobce má zásadní význam pro to, aby byl možný přechod potravinového systému k větší udržitelnosti a více oběhovému zemědělství, pro boj proti nekalým obchodním praktikám a pro řízení rizik a krizí; vyzývá k tomu, aby byli prvovýrobci v celé EU při tomto přechodu podporováni, a to i zaváděním nových technologií a zvyšováním účinnosti, pokud jde o zemědělské systémy, nakládání s odpady a dodávky vstupů a obaly; zdůrazňuje, že ceny výrobců by měly pokrývat výrobní náklady na základě sociální, hospodářské a environmentální udržitelnosti, a tak by měly být v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu;

72. domnívá se, že by měly být podporovány dohody o dodavatelských řetězcích, aby se zajistilo spravedlivé rozdělení hodnoty mezi zemědělce a zároveň větší transparentnost a sledovatelnost dodavatelského řetězce jako celku, což povzbudí růst zaměstnanosti mladých lidí v tomto odvětví;

73. vítá cíl zkrátit dodavatelské řetězce; poukazuje však na realitu ostrovních členských států a ostrovních území, které jsou odděleny od kontinentální Evropy a které se potýkají s izolací a závislostí na dovozu nezbytných produktů, jako jsou je krmné obilí pro zvířata, což třeba respektovat při provádění opatření ke snížení závislosti na dálkové dopravě a dalších opatřeních, která zkrátí dodavatelské řetězce; zdůrazňuje, že bez dlouhotrvající přepravy některých potravin by bylo ohroženo potravinové zabezpečení těchto odloučených oblastí;

74. konstatuje, že očekávání občanů se vyvíjejí a způsobují významné změny na trhu s potravinami, což vede k rostoucí poptávce po místních potravinách; zdůrazňuje význam místně vyprodukovaných potravin, příležitostí, které nabízejí našim zemědělcům, a významný pozitivní přínos, který to může přinést našemu životnímu prostředí; vybízí proto Komisi a členské státy, aby aktivně podporovaly rozvoj místních potravinových strategií spolu s iniciativami v oblasti krátkých dodavatelských řetězců;

75. uznává význam čerstvých ekologických a lokálně konzumovaných potravin, což je přínosné pro zdraví spotřebitelů a životního prostředí; zdůrazňuje velký potenciál podpory spolupráce místních prvovýrobců a poskytovatelů služeb cestovního ruchu, která by mohla zvýšit spotřebu čerstvých lokálně vypěstovaných potravin; vyzývá k přijetí podpůrných opatření, která by tuto spolupráci podpořila;

76. vyzývá k podpoře opatření umožňujících zpracování surovin co nejblíže jejich místu původu, což významně snižuje uhlíkovou stopu a zajišťuje lepší sledovatelnost potravin;

77. zdůrazňuje, že ačkoli nové udržitelné obchodní modely představují pro malé a střední podniky obrovské příležitosti, několik iniciativ plánovaných v rámci strategie by mohlo vést k vytvoření značné byrokracie; vítá závazek Komise dodržovat nástroje pro zlepšování právní úpravy, posoudit dopady na malé a střední podniky a přijmout opatření na podporu udržitelných a oběhových obchodních modelů konkrétně pro malé a střední podniky, využívat Fond InvestEU k usnadnění přístupu malých a středních podniků k financování a nabízet uzpůsobená řešení, která malým a středním podnikům pomohou rozvíjet nové dovednosti a obchodní modely; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby snížily administrativní zátěž malých a středních účastníků potravinového řetězce, a to prostřednictvím opatření, jako je zjednodušení registračních postupů a účinnější udělování povolení a udělování licencí a schvalování, a také tím, že zajistí, aby příslušné regulační orgány byly náležitě obsazeny, aby tak malí výrobci potravin mohli své produkty co nejrychleji a nejsnadněji uvést na trh;

78. domnívá se, že přidělený rozpočet na dosažení cílů Zelené dohody EU a mechanismu pro spravedlivou transformaci nepostačuje k tomu, aby sociálně udržitelným způsobem řešil důsledky očekávané transformace; vyzývá k tomu, aby se mechanismus pro spravedlivou transformaci vztahoval i na zemědělské regiony, které mohou být negativně zasaženy, a zdůrazňuje, že je třeba zajistit řádné zapojení sociálních partnerů do vymezování a provádění budoucích iniciativ strategie; připomíná, že přechod na tento systém bude vyžadovat značné investice a bez spolupůsobnosti a podpory evropských zemědělců jej nelze uskutečnit;

79. naléhavě žádá Komisi, aby důsledně prosazovala směrnici (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách a aby důkladně monitorovala její provádění ve vnitrostátním právu; vyzývá Komisi, aby zvýšila úsilí o posílení postavení zemědělců v potravinovém řetězci a předložila konkrétní návrhy v souladu s danou strategií;

80. opakuje, že dvojí kvalita potravinářských výrobků je nepřijatelná a je třeba ji plně odstranit, aby se zabránilo diskriminaci a klamání evropských spotřebitelů; domnívá se proto, že strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ musí zahrnovat opatření zabraňující dvojí kvalitě potravin, a za tímto účelem vyzývá Komisi, aby situaci na trhu pozorně sledovala a aby případně navrhla cílené právní předpisy; dále zdůrazňuje úlohu, kterou při odhalování těchto zavádějících praktik hrají organizace spotřebitelů;

81. připomíná proto Komisi, že je nutné, aby navázala na kodex chování EU pro odpovědné činnosti podnikání a uvádění na trh tím, že vytvoří monitorovací rámec v odvětví výroby potravin a maloobchodního prodeje a navrhne legislativní opatření, pokud nebude pokrok dosažený při začleňování ekonomické, environmentální a sociální udržitelnosti a zohledňování dobrých životních podmínek zvířat do podnikových strategií dostatečný, čímž bude zároveň propagovat a oceňovat úsilí zemědělských výrobců zaměřených na udržitelnost a vytvářet podmínky pro to, aby se zvyšovala dostupnost a cenová přístupnost zdravých, udržitelných variant potravin a snižovala se celková environmentální uhlíková stopa potravinového systému, jakož i společenské náklady nezdravé stravy;

82. trvá na tom, že je třeba, aby se kodex chování EU pro potravinářské a maloobchodní podniky soustředil na závazky, které jsou důležité pro utváření zdravého a udržitelného potravinového prostředí a které jsou specifické, měřitelné a časově vymezené, řeší problém dvojích standardů v zemědělsko-potravinářském odvětví a soustředí se na klíčové činnosti zúčastněných subjektů;

83. zdůrazňuje důležitost zastavení a řešení jevů konsolidace a koncentrace v odvětví maloobchodního prodeje potravin, a to za účelem zajištění spravedlivých cen pro zemědělce a důstojných pracovních podmínek pro pracovníky; trvá na tom, že je třeba, aby aktéři v předvýrobní části dodavatelského řetězce zohledňovali náklady na zemědělskou produkci a aby byly ve všech článcích dodavatelského řetězce uplatňovány spravedlivé ceny; připomíná, že je důležité zvýšit odolnost zemědělců na trhu zvýšením hodnoty potravinového řetězce, čehož se má dosáhnout například podporou jejich účasti v organizacích producentů nebo v družstvech;

84. vyzývá k tomu, aby byla nediskriminačním způsobem vylepšena propagační politika EU pro zemědělské a potravinářské produkty, jakož i režim zavedený pro školy v EU a iniciativa pro zdravé školní obědy v Evropě; domnívá se, že tato zlepšení by měla posílit kvalitní evropskou zemědělskou produkci a přispět k udržitelné výrobě a spotřebě v souladu s touto strategií, Zelenou dohodou pro Evropu a cíli udržitelného rozvoje; domnívá se, že tato zlepšení by se měla zaměřit na vzdělávací sdělení na základě dostupných vědeckých údajů, značek kvality EU, jako jsou ekologické značky a zeměpisná označení EU, krátkých, místních a regionálních dodavatelských řetězců, zdravé výživy a životního stylu a podpory větší konzumace ovoce a zeleniny jakožto součásti různorodé a vyvážené stravy a nižšího příjmu cukru, soli a tuků s cílem snížit míru obezity;

85. v souvislosti s propagačním programem EU rovněž zdůrazňuje zlepšování stavu životního prostředí jak v interiéru, tak ve venkovních prostorách jako přirozeného řešení dopadů změny klimatu i znečištění ovzduší, jakož i zdravého životního prostředí a dobrých životních podmínek obyvatel;

86. zdůrazňuje, že je třeba posílit evropské informační kampaně o umírněné konzumaci vína a zároveň zachovat podporu kvalitních produktů; domnívá se, že v boji proti nadměrné spotřebě by byly účinné pouze rozsáhlé informační a osvětové kampaně, a připomíná, že součástí středomořské výživy je umírněná spotřeba vína;

87. uznává úlohu režimů jakosti EU a zeměpisných označení v EU, jako jsou chráněná označení původu (CHOP), chráněná zeměpisná označení (CHZO), zeměpisná označení lihovin a aromatizovaných vín a označení zaručené tradiční speciality (ZTS), což jsou vynikající příklady toho, jak EU stanovuje standardy kvality v zemědělství; vítá revizi politiky EU v oblasti zeměpisných označení s cílem umožnit, aby chráněná zeměpisná označení nebo označení původu dále přispívala k hospodářské, sociální a environmentální udržitelnosti evropských regionů a přinášela prospěch producentům, spotřebitelům a společnosti jako celku prostřednictvím výroby vysoce kvalitních produktů, jež vytvářejí silnou vazbu na regiony; zdůrazňuje, že je třeba zlepšit rozpoznávání jejich pravosti u spotřebitelů, kteří nejsou vždy schopni odlišit evropská zeměpisná označení od jiných produktů bez označení; považuje rovněž za nezbytné snížit administrativní zátěž pro malé producenty, kteří se chtějí připojit k těmto režimům jakosti, a posílit ochranu zeměpisných označení před zneužitím nebo napodobením na mezinárodní úrovni; znovu připomíná jejich důležitou úlohu v obchodu mezi EU a třetími zeměmi;

88. zdůrazňuje, že tato strategie uznává, že strava většiny Evropanů není v souladu s doporučeními týkajícími se zdravého stravování a že spotřební návyky v celé populaci je třeba změnit směrem ke zdravějším potravinám, výživě a životnímu stylu, včetně zvýšené spotřeby udržitelně a regionálně produkovaných rostlin a potravin rostlinného původu, jako je čerstvé ovoce a zelenina, celá zrna a luštěniny, a snažit se snížit nadměrnou spotřebu masa a vysoce zpracovaných produktů, jakož i produktů s vysokým obsahem cukrů, soli a tuků, což bude prospěšné jak pro životní prostředí, tak pro i bezpečnost a odolnost hospodářství; zdůrazňuje, že celoevropská vědecky podložená doporučení (včetně jasných cílů) pro udržitelnou, zdravou a vyváženější stravu s přihlédnutím ke kulturní a regionální rozmanitosti evropských potravin a stravy a k potřebám spotřebitelů by pomohla spotřebitelům a motivovala je a současně by je členské státy mohly využívat ve svém úsilí o začlenění prvků udržitelnosti do vnitrostátního poradenství v oblasti stravování; vyzývá Komisi, aby takové pokyny vytvořila a aby specifikovala opatření k účinné podpoře zdravé výživy rostlinného původu;

89. vítá skutečnost, že strategie správně uznává úlohu a vliv potravinového prostředí na utváření spotřebních vzorců a nutnost usnadnit spotřebitelům volbu zdravé a udržitelné stravy; vybízí Komisi a členské státy, aby zaujaly systematičtější přístup založený na důkazech s cílem usnadnit vytváření zdravého, udržitelného a spravedlivého potravinového prostředí namísto toho, aby se spoléhaly pouze na kodex chování; připomíná, že je důležité podporovat zdravé, vyváženější a udržitelné stravování zlepšováním potravinového prostředí a zvyšováním povědomí spotřebitelů o dopadech spotřebních vzorců, a to i prostřednictvím digitálních kanálů, a poskytováním informací o stravě, která je pro lidské zdraví prospěšnější a má nižší environmentální stopu, jako jsou výrobky z krátkých místních a regionálních dodavatelských řetězců, což by měl doprovázet soubor opatření s cílem standardně zvýšit udržitelnost produkce potravin;

90. požaduje komplexní a doplňkovou škálu opatření, jež by zahrnovala regulační opatření a informační kampaně pro spotřebitele s cílem snížit zátěž, kterou vysoce zpracované potraviny a další produkty s vysokým obsahem soli, cukru a tuků vytvářejí pro veřejné zdraví; vyzývá hlavní výrobce potravin a maloobchodníky, aby urychleně a vážně změnili receptury zpracovaných potravin, na něž se nevztahují režimy jakosti EU, kde lze dosáhnout zlepšení směřujících k jejich zdravějšímu složení, a vítá záměr Komise zahájit iniciativy na podporu této změny složení, včetně stanovení maximálních množství cukru, tuků a soli v některých zpracovaných potravinách, a naléhavě vyzývá Komisi, aby pozorně sledovala pokrok v oblasti změn receptur; zdůrazňuje, že takové změny receptur by měly rovněž usilovat o minimalizaci zdravotních rizik, která představují látky zlepšující vlastnosti potravin, rezidua pesticidů a škodlivé chemické látky; vyzývá k tomu, aby byla věnována zvláštní pozornost potravinám pro děti a dalším zvláštním potravinám s cílem dosažení účinného a celounijního přístupu k řešení expozice dětí a dospívajících reklamám a marketingu zpracovaných potravin s vysokým obsahem tuků, cukru a soli ve vysílání a digitálních médiích;

91. domnívá se, že jedním ze způsobů, jak účinně řešit řadu výzev v oblasti životního prostředí a klimatu, kterým zemědělství EU čelí, a zároveň předcházet odlesňování, ztrátě biologické rozmanitosti a ničení ekosystémů v zemích mimo EU a snížit současnou závislost Evropy na dodávkách rostlinných bílkovin, je další rozvoj produkce rostlinných bílkovin a alternativních zdrojů bílkovin v EU, jako je hmyz nebo řasy, a udržitelné inovace v této oblasti; vyzývá Komisi, aby navázala na svou zprávu o rozvoji rostlinných bílkovin v Evropské unii (COM(2018)0757) a předložila strategii EU pro přechod na alternativní zdroje bílkovin, která by se vztahovala na poptávku a nabídku s cílem podpořit a posílit udržitelnou produkci bílkovinných plodin, včetně místních dodávek krmiv a produkce potravin, posílení soběstačnosti EU a snížení celosvětových dopadů na životní prostředí a klima; zdůrazňuje, že je důležité snížit závislost na dovozu bílkovinných plodin ze zámoří;

92. připomíná svou výzvu k rozšíření posouzení obecných rizik EU do všech právních předpisů s cílem zabránit expozici spotřebitelů nebezpečným látkám v potravinách;

93. připomíná, že výživové profily, které jsou již dlouho opožděné, jsou i nadále relevantní a je nezbytné, aby splňovaly cíl nařízení (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních ([72]); vítá oznámení legislativního návrhu na vytvoření výživových profilů; poukazuje na to, že mnoho potravinářských výrobků, včetně některých výrobků uváděných na trh pro děti, i nadále používá zdravotní a výživová tvrzení, přestože mají vysokou míru dotčených živin; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit spolehlivý soubor výživových profilů, aby se zakázalo používání tvrzení o výživových a zdravotních hodnotách potravin bohatých na tuky, cukry nebo sůl; žádá, aby byla věnována zvláštní pozornost potravinám pro děti a dalším potravinám pro zvláštní účely;

94. uznává, že výživové označování na přední straně obalu je mezinárodními orgány pro veřejné zdraví, jako je Světová zdravotnická organizace, považováno za klíčový nástroj, který má spotřebitelům pomáhat při informovanějším a zdravějším výběru potravin; zdůrazňuje, že systém výživového označování na přední straně obalu, který je v souladu s výživovými pokyny a doplňuje je, by měl spotřebitelům pomáhat při výběru zdravějších potravin tím, že jim bude poskytovat srozumitelné informace o potravinách, které konzumují; vyzývá Komisi, aby zajistila, že bude vyvinut povinný a harmonizovaný systém výživového označování na přední straně obalu EU, který bude založen na spolehlivých a nezávislých vědeckých důkazech a prokázaném pochopení spotřebitelů, s otevřeným přístupem pro všechny subjekty na trhu včetně malých a středních hospodářských subjektů a s přihlédnutím k dodatečné zátěži pro provozovatele potravinářských podniků a jejich svazy; dále zdůrazňuje, že v zájmu snazšího srovnávání výrobků by měl tento systém zahrnovat výkladový prvek, který by poskytoval transparentní, srovnatelné a harmonizované informace o výrobcích a byl by založen na jednotných referenčních hodnotách; vyzývá Komisi, aby řádně zohlednila specifické vlastnosti produktů s jedinou složkou a produktů spadajících do rámce evropských režimů jakosti (CHOP, CHZO, zeměpisná označení atd.), zejména neměnnost jejich složení, a zdůrazňuje, že veškeré úvahy týkající se možných výjimek by měly být založeny na vědeckých důvodech; vyzývá k vytvoření digitálního systému pro poskytování dalších dobrovolných informací pro zemědělsko-potravinářské produkty („EU4healthyfood“), a navrhuje, že tyto informace by mohly být poskytovány digitálním způsobem prostřednictvím QR kódu a spotřebitel by je mohl snadno získat;

95. konstatuje, že zdravé výrobky, včetně potravin, mohou obsahovat přírodní nebo syntetické složky, které mají různý dopad na životní prostředí a zdraví spotřebitelů; vyzývá k zavedení povinných systémů označování zdravých výrobků, které by uváděly, zda je složka syntetického původu, pokud je získávána chemickou syntézou, zejména v případě, že existují přírodní ekvivalenty;

96. vyzývá Komisi, aby posoudila změny v chování spotřebitelů, jako je nákup potravinářských výrobků na internetu;

97. vítá iniciativu Komise zaměřenou na zlepšení označování původu a zvažování jeho rozšíření na širší škálu výrobků; opakuje svou výzvu k povinnému označování původu; zdůrazňuje, že by toto označování mělo být komplexní a harmonizované, mělo by se vztahovat na všechny potravinářské výrobky a na stravovací zařízení, restaurace a maloobchod, mělo by být plně ověřitelné a sledovatelné a nemělo by narušovat řádné fungování vnitřního trhu; zdůrazňuje, že nařízení o poskytování informací ([73]) o potravinách je třeba revidovat se zaměřením na mléko a maso jako složky potravin; vyzývá Komisi, aby napravila stávající praxi, kdy produkty, jejichž hlavní složky nejsou získávány v uvedeném místě nebo regionu, mohou být uváděny na trh jako místní nebo regionální produkty, pokud je původ hlavních

([72]) Úř. věst. L 404, 30.12.2006, s. 9.

([73]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18).

složek, které nejsou místní, uveden drobným písmem, aby byl pro spotřebitele původ hlavních složek viditelnější; vyzývá Komisi, aby navrhla legislativní změny týkající se pravidel pro označování medu, které povedou k lepší informovanosti spotřebitelů, a aby podpořila včelařské odvětví EU posílením dovozních kontrol s cílem zabránit dovozu padělaného medu, přičemž zdůrazňuje, že v zájmu boje proti podvodům v potravinářství je třeba účinně prosazovat veškeré označování země původu;

98. vítá záměr Komise vytvořit rámec EU pro označování udržitelných potravin a vyzývá ji, aby definovala metodiku a upřesnila, na které aspekty udržitelnosti by se vztahoval, a zároveň zajistila, aby nový systém nebyl v rozporu se stávajícími environmentálními rámci, jako je ekoznačka EU nebo logo pro ekologickou produkci; zdůrazňuje, že v současné době se vyskytuje mnoho nepodložených a dokonce zavádějících environmentálních tvrzení a reklamních metod, a vyzývá Komisi, aby zavedla regulační rámec, který stanoví jasný, rychlý a účinný postup předběžného schvalování všech tvrzení o udržitelnosti a takových označení; zdůrazňuje, že takový rámec by chránil spotřebitele před nepravdivými tvrzeními o udržitelnosti a současně by zajistil, aby podniky, které skutečně usilují o provoz šetrnější k životnímu prostředí, byly za své úsilí náležitě odměněny; zdůrazňuje, že je třeba, aby orgány veřejné kontroly prováděly inspekce všech označení povolených na potravinářských výrobcích;

99. zdůrazňuje, že je třeba zavést označování živočišných produktů, které by mělo být založeno na určení způsobu jejich produkce a ukazatelích dobrých životních podmínek zvířat a mělo by obsahovat místo narození, chovu a porážky zvířete, a zdůrazňuje, že by tyto požadavky měly být rozšířeny i na zpracované produkty s cílem zvýšit transparentnost, pomoci spotřebitelům při lepším výběru a přispět k dobrým životním podmínkám zvířat; zdůrazňuje, že by měla být lépe podporována produkce rostlinných bílkovin a jejich uvádění na trh, a dále vyzývá k bezodkladné harmonizaci požadavků týkajících se označování vegetariánských a veganských potravin;

100. znovu opakuje své přesvědčení, že politická opatření ke zvýšení udržitelnosti potravinového systému by neměla záviset pouze na přenosu odpovědnosti za nákup udržitelných výrobků na spotřebitele, neboť to není efektivní přístup, přičemž důležitým faktorem pro rozšíření spotřeby udržitelně vyráběných a zdravějších potravin a souvisejících stravovacích návyků je možnost volby pro spotřebitele; zdůrazňuje význam řádného vzdělávání v oblasti výživy a životního prostředí a také dostupnost snadno srozumitelných relevantních informací v tomto ohledu; zdůrazňuje, že označování udržitelnosti by mělo být založeno na vědecky harmonizovaných kritériích udržitelnosti a mělo by tam, kde bude to možné, zahrnovat inspekce veřejných kontrolních orgánů a v případě potřeby nová legislativní opatření; konstatuje však, že systémy certifikace a označování ve spolupráci se třetími stranami nejsou samy o sobě účinné, ale mohou sloužit jako doplňující nástroje při zajišťování přechodu k udržitelné produkci a spotřebě; uznává, že zvýšení transparentnosti prostřednictvím metod, jako je označování, je důležitým prvkem, který může spotřebitelům pomoci činit udržitelnější rozhodnutí při nákupech, což je důležité pro dosažení přechodu k udržitelnějšímu, regionálnímu a zdravějšímu potravinovému systému;

101. podtrhuje, že ceny potravin musí spotřebitelům vysílat správné signály; má za to, že opravdové ceny potravin, které odrážejí skutečné výrobní náklady pro zemědělce a také pro životní prostředí a společnost, jsou nejefektivnějším způsobem, jak dlouhodobě dosáhnout udržitelných a spravedlivých potravinových systémů; vítá proto cíl této strategie, jímž je nasměrovat potravinářský průmysl k postupům, které pro spotřebitele činí zdravý a udržitelný výběr snadným, přístupným a cenově dostupným; podporuje větší flexibilitu pro členské státy, pokud jde o rozlišování sazeb DPH na potraviny s různými dopady na zdraví a životní prostředí a možnost volby nulové sazby DPH pro zdravé a udržitelné potravinářské výrobky, jako je ovoce a zelenina, jak jsou již zavedeny v některých členských státech, ale nejsou v současné době možné pro všechny ([74]), a vyšší sazbu DPH u nezdravých potravin a potravin, které mají vysokou environmentální stopu; připomíná, že výdaje domácností na potravinářské výrobky se v jednotlivých členských státech EU značně liší a že by měla být zajištěna cenová dostupnost pro spotřebitele ve všech členských státech a zároveň by měly být pro prvovýrobce za jejich udržitelné a zdravé výrobky zajištěny spravedlivé příjmy a zvýšena transparentnost a povědomí spotřebitelů o nákladech a ziscích souvisejících s každou fází potravinového řetězce; vyzývá Komisi, aby zahájila studii, která by ekonomicky vyčíslila environmentální a společenské náklady (včetně nákladů souvisejících se zdravím) spojené s výrobou a spotřebou nejvíce spotřebovávaných potravin na trhu EU;

([74]) Supporting the mid-term evaluation of the EU action plan on childhood obesity, The childhood obesity study. (Podpora hodnocení akčního plánu EU pro dětskou obezitu v polovině období, studie o dětské obezitě), EPHORT consortium: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7e0320dc-ee18-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en

102. vyzývá k revizi právních předpisů v oblasti zadávání veřejných zakázek s cílem zavést nebo posílit minimální povinná kritéria pro mateřské školy a školy, další veřejné instituce a soukromé společnosti poskytující veřejné služby s cílem podpořit: udržitelnou produkci potravin včetně tradičních a typických potravin se zeměpisným označením; spotřebu místních a pokud možno sezónních produktů; krátké dodavatelské řetězce včetně přímého prodeje; přísnější normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat; a omezení plýtvání potravinami a obaly v souladu se zásadami oběhového hospodářství; vyzývá k podpoře zdravější a vyváženější stravy a stravovacích návyků vytvořením potravinového prostředí, v němž budou pro spotřebitele nejsnadnější volbou zdravé, informované a udržitelné volby; vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela nástroje pro monitorování zadávání veřejných zakázek v oblasti udržitelných potravin a podávání zpráv o něm;

103. vítá závazek Komise revidovat právní předpisy EU týkající se materiálů přicházejících do styku s potravinami, přičemž vyjadřuje politování nad tím, že dosud nebyla přijata harmonizovaná opatření, a navrhuje, aby Komise předložila dřívější datum zveřejnění návrhu; trvá na potřebě komplexní a harmonizované regulace všech materiálů přicházejících do styku s potravinami, včetně materiálů a kontaminantů, které ještě nejsou regulovány na úrovni EU, trvá na tom, že by tato regulace měla být založena na zásadě předběžné opatrnosti, zásadě „zákaz uvádění na trh bez údajů“, komplexním hodnocením bezpečnosti na základě nejnovějších vědeckých údajů a vědecké činnosti Evropské agentury pro chemické látky (ECHA) a úřadu EFSA, a zdůrazňuje, že rozhodující je účinné vymáhání a poskytování lepších informací spotřebitelům; opakuje svou výzvu k revizi právních předpisů o materiálech přicházejících do styku s potravinami v souladu s nařízením o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), jakož i s nařízeními týkajícími se klasifikace, označování a balení, a k bezodkladnému začlenění zvláštních ustanovení o nahrazení endokrinních disruptorů a dalších nebezpečných chemických látek v materiálech přicházejících do styku s potravinami, aniž by to ovlivnilo úlohu obalu pro zachování bezpečnosti nebo kvality potravin; vítá záměr Komise stanovit pravidla pro bezpečnou recyklaci plastových materiálů jiných než PET do podoby materiálů určených pro styk s potravinami; zároveň zdůrazňuje, že na původní i recyklované materiály by se měly vztahovat stejné požadavky na bezpečnost a že odpovědné subjekty v dodavatelských řetězcích a konečný spotřebitelé musí mít snadný přístup k informacím o identitě a bezpečnosti chemických látek obsažených v materiálech určených pro styk s potravinami;

104. zdůrazňuje, že plýtvání potravinami a potravinové ztráty mají obrovské důsledky pro životní prostředí, prohlubují změnu klimatu a představují nejen plýtvání omezenými zdroji, jako je půda, energie a voda, ale i ztrátu příjmů pro zemědělce; opakuje svou výzvu k přijetí opatření nezbytných k dosažení cíle snížit plýtvání potravinami v Unii o 30 % do roku 2025 a o 50 % do roku 2030 ve srovnání s referenčním stavem v roce 2014; zdůrazňuje, že k dosažení tohoto cíle jsou zapotřebí závazné cíle v každé fázi dodavatelského řetězce, včetně prvovýroby, fáze před maloobchodním prodejem a maloobchodu; vyzývá všechny členské státy, aby zavedly a prováděly programy prevence plýtvání potravinami, které plně začleňují zásady oběhového hospodářství a zahrnují podporu krátkých dodavatelských potravinových řetězců snižujících riziko vzniku potravinového odpadu; zdůrazňuje, že cíle SZP zahrnují předcházení plýtvání potravinami, a klade důraz na nutnost podpory opatření k omezení plýtvání potravinami, k němuž dochází na úrovni prvovýroby a v raných fázích dodavatelského řetězce, včetně nesklizených potravin; zdůrazňuje, že je důležité zajistit zdraví zvířat, mimo jiné jako prostředku, jak zabránit potravinovým ztrátám a plýtvání potravinami u zdroje, a zdůrazňuje, že zhodnocování rostlinného potravinového odpadu ke krmení zvířat je schůdným řešením tam, kde nelze zabránit plýtvání potravinami; zdůrazňuje, že je důležité zvyšovat informovanost veřejnosti a poskytovat poradenství, jak předcházet plýtvání potravinami, s cílem podpořit dlouhodobou změnu chování spotřebitelů; vyzývá Komisi, aby identifikovala veškeré potenciální překážky, které brání rychlejšímu snižování množství odpadu, a vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily odpovídající financování výzkumu, inovací, zapojení zúčastněných stran a informačních a vzdělávacích kampaní prostřednictvím vytvoření vnitrostátních fondů pro potravinový odpad s cílem ukončit plýtvání;

105. zdůrazňuje, že v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady je třeba se zaměřit na předcházení plýtvání potravinami; vítá navrhovanou revizi za účelem vyjasnění stávajících pravidel EU týkajících se vyznačování data s cílem předcházet plýtvání potravinami a potravinovým ztrátám a omezit je; zdůrazňuje, že jakákoli změna pravidel pro vyznačování data by měla být založena na vědeckých poznatcích a měla by přispět k lepšímu označování, vyjadřování a uvádění data všemi subjekty v potravinovém řetězci, včetně odvětví pohostinství, a zajistit, aby bylo vyznačení pro spotřebitele srozumitelnější, zejména pokud jde o označení „spotřebujte do“ a „minimální trvanlivost“, aniž by byla narušena bezpečnost nebo kvalita potravin; zdůrazňuje, že harmonizované vyznačování data by pomohlo v boji proti plýtvání potravinami; požaduje doprovodnou revizi pravidel pro distribuci potravin s cílem určit a odstranit případné překážky snižování odpadu, zvýšit účinnost a posílit hospodářskou soutěž a inovace;

106. zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti potravinovým podvodům a padělání potravin v potravinářském odvětví, které uvádějí spotřebitele v omyl a narušují hospodářskou soutěž na vnitřním trhu, a zdůrazňuje, že je naléhavě nutné řešit složitý problém podvodů v potravinářství, zejména nesprávné označování, nahrazování, ředění, přidávání, odstraňování

nebo vyměňování složek levnějšími nebo nevyhovujícími náhradami, neschválené chemické úpravy nebo postupy a zfalšovaná dokumentace, přičemž je třeba zvláštní pozornost věnovat padělání a nezákonnému obchodu se zeměpisnými označeními; zdůrazňuje, že je důležité ukládat účinné sankce, které by měly odpovídat konkrétní trestné činnosti, a vyzývá členské státy, aby tuto zásadu náležitě zohlednily ve vnitrostátních právních předpisech v souladu s nařízením o úředních kontrolách ([75]); vyzývá Komisi, aby usilovala o zřízení evropského subjektu pro boj proti podvodům v potravinářství s cílem posílit koordinaci mezi různými příslušnými vnitrostátními agenturami a zajistit prosazování norem EU v oblasti potravin jak v rámci jednotného trhu EU, tak s ohledem na dovoz;

107. naléhavě vyzývá Komisi, aby sledovala a prosazovala průběžné přidělování odpovídajících zdrojů na úřední kontroly potravin s cílem zajistit provedení dostatečného počtu kontrol k ověření souladu s požadavky na potraviny a krmiva, a naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily celní kontroly s cílem zajistit soulad s výrobními normami EU, mimo jiné pokud jde o bezpečnost potravin, antimikrobiální odolnost, dobré životní podmínky zvířat a přípravky na ochranu rostlin, a zabránit pronikání rostlinných a živočišných škůdců do EU; vyzývá členské státy, aby přísně a důsledně prosazovaly ustanovení o sledovatelnosti výrobků obsažená v nařízení o obecném potravinovém právu ([76]) v celém potravinovém řetězci; zdůrazňuje, že v případech mimořádných událostí, které s sebou nesou rizika pro veřejné zdraví a bezpečnost, by měly veřejné orgány v souladu s příslušným ustanovením nařízení o obecném potravinovém právu plně, řádně a okamžitě informovat veřejnost o možných rizicích, která představují dané potravinářské výrobky;

Umožnění transformace

108. zdůrazňuje význam financování výzkumu a inovací ze strany EU, zejména pro malé a střední podniky a drobné zemědělce, jakožto klíčových hybných sil při urychlování přechodu k udržitelnějšímu, produktivnějšímu, diverzifikovanějšímu, místnímu, zdravému a inkluzivnějšímu evropskému potravinovému systému; vybízí zemědělsko-potravinářské odvětví, aby v tomto směru aktivně využívalo finanční prostředky, které mu byly přiděleny v rámci programu Horizont Evropa; zdůrazňuje rovněž, že je třeba usnadnit investice potřebné k podpoře udržitelných postupů a oběhového hospodářství a biohospodářství;

109. poukazuje na to, že zavedení nových technologií a postupů inteligentního zemědělství, včetně digitalizace a systémů chráněného pěstování plodin, může pomoci zlepšit účinnost, využívání zdrojů a udržitelnost životního prostředí a může přinést ekonomické výhody ze zemědělské produkce; uznává, že inovace musí zůstat slučitelné s obnovou a podporou tradičních postupů a znalostí, zejména těch, které jsou přizpůsobeny agroklimatickým vlastnostem každé oblasti;

110. zdůrazňuje význam uplatňování různých postupů integrované ochrany proti škůdcům a poskytování nezávislých poradenských služeb pro zemědělství při zajišťování širšího a inkluzivního přenosu znalostí do odvětví zemědělství; je přesvědčen, že by tomu napomohlo vytvoření systému sběru a šíření udržitelných postupů a opírání se o stávající specializované systémy odborné přípravy pro zemědělce v členských státech, aniž by to zemědělcům v členských státech přineslo další administrativní zátěž; vyzývá členské státy, aby vyčlenily dostatečný podíl svých prostředků určených pro poradenské služby pro zemědělství na služby a technickou pomoc související s udržitelnými postupy, které přispívají k cílům strategie; domnívá se, že vzhledem k jejich získaným znalostem a know-how by vstup drobných prvovýrobců rovněž hrál důležitou úlohu při dosahování skutečných výsledků na úrovni jednotlivých zemědělských podniků;

111. zdůrazňuje význam vysokoškolských institucí při podpoře výzkumu a inovací a při poskytování poradenství ohledně udržitelných osvědčených postupů; uznává úlohu univerzit při rozvoji a transformaci zemědělsko-potravinářských odvětví v regionech se specifickými vlastnostmi, včetně nejvzdálenějších regionů; vítá záměr strategie, aby se malým a středním podnikům v oblasti zpracování potravin a malým maloobchodním a potravinářským poskytovatelům služeb dostalo pomoci při rozvíjení nových dovedností, přičemž je současně třeba dbát na to, aby nebyli vystaveni další administrativní zátěži; zdůrazňuje strategický význam kolektivních přístupů prostřednictvím organizací producentů a družstev pro sdružování zemědělců při dosahování jejich cílů;

([75]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin (Úř. věst. L 95, 7.4.2017, s. 1).

([76]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1).

112. upozorňuje na mnoho možných synergií mezi zemědělstvím a evropskou vesmírnou politikou s cílem zajistit, aby půda a potraviny skutečně znovu získaly kvalitu, a reagovat na výzvy v oblasti životního prostředí, klimatu a demografických změn; vybízí všechny členské státy, aby se zapojily do vědeckých a výzkumných programů, a vyzývá Komisi, aby přijala opatření k zajištění rovnoměrnějšího pokroku ve všech členských státech;

113. připomíná, že je třeba podporovat účinné zemědělské znalostní a inovační systémy (AKIS), které umožní, aby se zemědělství stalo udržitelnějším urychlením inovací a podporou úzké spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami, jako jsou zemědělci, výzkumní pracovníci, poradci, odborníci a nevládní organizace, a to prostřednictvím kvalitní a inkluzivní odborné přípravy a celoživotního učení a urychlením předávání znalostí, včetně zavádění postupů integrovaného zemědělství, jako je integrovaná ochrana rostlin pro každou plodinu;

114. vyzývá členské státy, aby při navrhování a provádění svých vnitrostátních strategických plánů SZP plně využívaly možností, které nabízí AKIS; kromě toho připomíná potřebu datové sítě týkající se udržitelnosti zemědělských podniků pro účely stanovení referenčních hodnot výkonnosti zemědělských podniků, dokumentování zavádění udržitelných zemědělských postupů a umožnění přesného a přizpůsobeného uplatňování nových výrobních přístupů výrobě na úrovni zemědělských podniků, a to i prostřednictvím zpracování shromážděných údajů a poskytnutím snadného přístupu zemědělcům a zúčastněným stranám k relevantním informacím, především o osvědčených postupech; poukazuje na to, že údaje o zemědělství a zemědělské půdě jsou ve veřejném zájmu, ale že je třeba chránit přístup zemědělců k jejich údajům o vlastních zemědělských podnicích a kontrolu těchto údajů;

115. zdůrazňuje význam komplexního přístupu k rychlému širokopásmovému připojení, aby se usnadnilo zavádění digitálních zemědělských technologií na úrovni zemědělských podniků, a zdůrazňuje, že je důležité podporovat zemědělce při účinném využívání těchto inovativních řešení a současně zajistit jejich ekonomickou životaschopnost; uznává, že organizace zemědělců jsou užitečnými partnery při rozvoji služeb šíření informací a inovací; zdůrazňuje význam programu Horizont Evropa při dosahování výzkumných a inovačních cílů v oblasti zdraví půdy a potravin, které mají potenciál přilákat do zemědělského odvětví další generaci;

116. zdůrazňuje zásadní úlohu nezávislých zemědělských poradenských systémů při šíření inovací a znalostí, podněcování výměny zkušeností a podpoře praktických ukázek, a vyzývá členské státy, aby poskytovaly zemědělcům zejména komplexní poradenství v oblasti zavádění udržitelnějších výrobních systémů; vybízí Komisi a členské státy, aby aktivně podporovaly iniciativy zdola nahoru s cílem sblížit zemědělce a občany tím, že budou pracovat na místní úrovni a využívat místní znalosti, aby se lépe přizpůsobily konkrétní situaci na místě; zdůrazňuje význam podpory odborné přípravy mladých zemědělců a podnikatelů v oblasti udržitelného zemědělství a udržitelných potravinových systémů;

117. kromě zemědělských poradenských systémů požaduje vytvoření a podporu platforem více zúčastněných stran, které posílí spolupráci a mobilizují sdílení znalostí a technologií v celém zemědělském a potravinovém řetězci s cílem pomoci rozšířit inovace a podpořit systémy zemědělské produkce; zdůrazňuje rovněž, že je důležité rozšířit tuto možnost na všechny aktéry v řetězci, aniž by to znamenalo další administrativní zátěž;

118. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou budou mít mladí zemědělci při přechodu na udržitelné zemědělství a při plnění cílů strategie; zdůrazňuje, že ekologická transformace našeho potravinového systému je příležitostí, jak přispět k živému venkovu; zdůrazňuje, že by SZP měla poskytovat lepší podporu mladým a novým zemědělcům, pokud jde o příjmy, generační obměnu, odbornou přípravu, zaměstnanost mladých lidí, podnikání a digitalizaci, zejména v okrajových a velmi řídce osídlených oblastech, aby se vytvořil prostor umožňující začlenění a udržení mladých lidí v zemědělství, jelikož se pravděpodobně stanou průkopníky nových a udržitelnějších zemědělských metod;

119. zdůrazňuje, že mladí zemědělci a potenciální nové subjekty se setkávají s obtížemi při nákupu nebo pronájmu půdy, a zdůrazňuje, že je třeba usnadnit mladým zemědělcům vstup do tohoto odvětví; zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby tato strategie neměla nepříznivý dopad na dostupnost a cenu půdy, což by mohlo vést k nárůstu spekulací a ještě více ztížit přístup mladých lidí k půdě;

120. konstatuje, že koncentrace zemědělské půdy a zabírání půdy v EU, což je v některých případech podporováno politikami na místní, regionální, vnitrostátní a unijní úrovni, může mladým zemědělcům a novým subjektům, kteří hledají půdu pro založení zemědělského podniku, způsobit potíže; vyzývá Komisi a členské státy, jakož i regionální a místní správní orgány, aby takové praktiky ukončily s cílem podpořit mladé zemědělce a usnadnit jejich vstup do zemědělství;

Středa 20. října 2021

121. dále se domnívá, že tato strategie je příležitostí ke zlepšení vyhlídek žen na venkově a zdůraznění jejich klíčové úlohy tím, že vytvoří pro podnikatelky příznivé prostředí, a to i z právního a politického hlediska, což povede k lepšímu přístupu k informacím, znalostem a dovednostem a usnadní přístup k finančním zdrojům a následně k vytváření většího počtu pracovních míst ve venkovských oblastech;

Podpora globální transformace

122. připomíná globální odpovědnost evropských potravinových systémů a jejich klíčovou úlohu při stanovování celosvětových norem bezpečnosti potravin, ochrany životního prostředí, sociální ochrany a dobrých životních podmínek zvířat; znovu potvrzuje svůj závazek k provádění zásad soudržnosti politik ve prospěch rozvoje; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby všechny potravinářské produkty a krmiva dovážené do EU zcela splňovaly příslušné předpisy a přísné normy EU, a aby poskytly rozvojovou pomoc, která pomůže prvovýrobcům z rozvojových zemí tyto normy splnit; vítá záměr Komise zohlednit dopady požadovaných odchylek pro dovoz na životní prostředí; domnívá se, že by měly být řešeny emise spojené s využíváním půdy a emise spojené se změnami ve využívání půdy v důsledku dovážených krmiv a potravin;

123. vyzývá Komisi a členské státy, aby zachovaly holistický přístup, neboť provádění některých cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli" v EU nesmí vést k přemístění částí zemědělské produkce do jiných regionů s nižšími normami než v EU;

124. připomíná, že přístup na trh EU se 450 miliony spotřebitelů poskytuje našim obchodním partnerům silnou pobídku ke zlepšení jejich udržitelnosti i jejich výrobních a pracovních norem; domnívá se, že úspěch Zelené dohody úzce souvisí s naší obchodní politikou;

125. vítá závazek Komise podporovat na celosvětové úrovni postupné ukončení používání pesticidů, které již nejsou v EU povoleny, a zajistit, aby se nebezpečné pesticidy, jejichž používání je v EU v souladu s příslušnými právními předpisy zakázáno, nevyvážely do třetích zemí, a naléhavě vyzývá Komisi, aby za tímto účelem předložila co nejdříve své návrhy; domnívá se, že by EU měla podporovat rozvojové země, aby jim pomohla snižovat neuvážené používání pesticidů a prosazovat další metody ochrany rostlin a rybolovných zdrojů; zdůrazňuje, že strategie nesmí upřednostňovat dovoz produktů ze zemí mimo EU s větším dopadem na životní prostředí a klima; v této souvislosti konstatuje, že se na zemědělsko-potravinářské výrobky ze zemí mimo EU musí proto vztahovat stejné požadavky, včetně nulové tolerance reziduí látek, které splňují kritéria pro vyloučení;

126. poukazuje na potřebu zajistit bezpečné a finančně dostupné potraviny pro světovou populaci, která do roku 2050 dosáhne přibližně 10 miliard lidí, a to v kontextu rychlého růstu populace, změny klimatu, nedostatku přírodních zdrojů a měnících se spotřebních návyků; vyzývá Komisi, aby posílila globální rozměr strategie s cílem zajistit právo na dostatečné množství potravin a provedla deklaraci OSN o právech drobných zemědělců a dalších osob pracujících ve venkovských oblastech, a zdůrazňuje, že politiky EU v oblasti spravedlivých, udržitelných a odolných potravinových systémů by se měly výslovně zabývat otázkou genderové nerovnosti; naléhavě vyzývá Komisi, aby poskytla rozvojovým zemím podporu při ochraně jejich mladých průmyslových odvětví, prosazování potravinového zabezpečení, podpoře zmírňování změny klimatu v zemědělství a plnění unijních a mezinárodních norem v oblasti udržitelnosti vývozu jejich zemědělských výrobků;

127. zdůrazňuje, že je třeba, aby EU prosazovala lidská práva a právo na potraviny jako ústřední zásadu a prioritu potravinových systémů a jako základní nástroj transformace potravinových systémů a zajištění práva nejvíce marginalizovaných osob na přístup k výživným potravinám, a aby provedla deklaraci OSN o právech drobných zemědělců a dalších osob pracujících ve venkovských oblastech;

128. zdůrazňuje, že pokud nebudou normy živočišné výroby v zemích mimo EU sladěny s normami EU, měl by být dovoz živočišných produktů z těchto zemí zakázán;

129. se znepokojením konstatuje, že několik auditů provedených GŘ Sante a podrobných šetření nevládních organizací uvádí, že není zajištěna plná sledovatelnost živých koní z Argentiny určených pro trh v Evropské unii, což zahrnuje rizika pro bezpečnost potravin, a že jsou ohroženy dobré životní podmínky zvířat; vyzývá Komisi, aby pozastavila dovoz koňského masa ze zemí, kde nejsou dodržovány platné požadavky EU týkající se sledovatelnosti a dobrých životních podmínek zvířat;

130. připomíná, že strukturální pokusy na zvířatech, které nejsou nezbytné, by neměly mít v potravinovém řetězci žádné místo, neboť směrnice 2010/63/EU předepisuje nahrazení a omezení používání zvířat v postupech; vyzývá Komisi a členské státy, aby zastavily dovoz a domácí produkci sérového gonadotropinu březích klisen, jenž je získáván z krve březích klisen, které jsou systematicky oplodňovány a vystavovány odběrům krve, což vyvolává otázky týkající se jejich zdraví a dobrých životních podmínek;

131. vyzývá Komisi, aby urychleně předložila návrh právního rámce EU založeného na povinné horizontální náležité péči v celém dodavatelském řetězci pro unijní a zahraniční společnosti působící na jednotném trhu, který zajistí udržitelné dodavatelské řetězce a investice bez nepříznivých dopadů na životní prostředí, včetně odlesňování, znehodnocování lesů, přeměny a znehodnocování ekosystémů a nepříznivých dopadů na lidská práva a správu věcí veřejných, s cílem podpořit řádnou správu věcí veřejných a zvýšit sledovatelnost a odpovědnost v globálních dodavatelských řetězcích;

132. konstatuje, že vnitřní trh EU je největším světovým dovozcem i vývozcem zemědělsko-potravinářských výrobků; je přesvědčen o tom, že by EU měla svého postavení globálního hráče využívat k tomu, aby stanovovala referenční hodnoty a přímé mezinárodní normy pro udržitelné potravinové systémy založené na dodržování lidských a pracovních práv, spravedlivé hospodářské soutěži, zásadě předběžné opatrnosti a ochraně životního prostředí a životních podmínek zvířat v souladu s pravidly WTO; domnívá se, že by ochrana norem v těchto oblastech měla být nedílnou součástí jednotlivých oddílů obchodních dohod a že mnohostranná a regulační spolupráce by mohla dále přispět k dosažení cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“;

133. vyzývá Komisi, aby posílila obchodní aspekty strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ s cílem zajistit soulad mezi společnou obchodní politikou, akčním plánem celní unie, společnou zemědělskou a rybářskou politikou a cíli strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a dalšími souvisejícími politikami EU a aby tyto cíle postupně plnila prostřednictvím rozvoje účinných ekologických aliancí na všech příslušných bilaterálních, regionálních a multilaterálních fórech, včetně summitu OSN o potravinových systémech v roce 2021, a rovněž prostřednictvím ambiciózní revize své obchodní politiky, a to stanovením zvláštního rámce pro udržitelné obchodní systémy v budoucích obchodních dohodách, zejména prostřednictvím ustanovení o zákazu snižování norem, zlepšením fungování ochranných doložek a ukončením dovozu produktů, které překračují unijní normy reziduí produktů na ochranu rostlin, to vše v souladu s pravidly WTO; vyzývá Komisi, aby v zájmu dosažení těchto cílů podporovala větší koordinaci mezi všemi zúčastněnými stranami z veřejného i soukromého sektoru; rovněž se domnívá, že by EU měla potvrdit mandát Výboru pro celosvětové zajišťování potravin jako přední mezinárodní platformy pro potravinové zabezpečení a výživu;

134. vítá, že strategie od „zemědělce ke spotřebiteli“ usiluje o to, aby všechny obchodní dohody obsahovaly právně vymahatelné kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji, čímž má být dosaženo toho, aby navrhované vyšší regulační ambice byly v souladu s obchodní politikou EU a aby je třetí země, které podepsaly obchodní dohody s EU, musely dodržovat; zdůrazňuje, že je důležité posílit vymahatelnost kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji v obchodních dohodách, a to v krajním případě prostřednictvím mechanismů pro řešení sporů založených na sankcích, s cílem prosadit globální přístup ke klimatu a biologické rozmanitosti, podpořit udržitelnější zemědělsko-potravinářskou výrobu, zastavit celosvětové odlesňování a zvýšit pracovní normy v souladu s osmi klíčovými úmluvami MOP; navrhuje, aby kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji rovněž zohledňovaly rovnocenné normy výroby, jako jsou normy týkající se životních podmínek zvířat, sledovatelnosti, antimikrobiální rezistence a používání přípravků na ochranu rostlin, které by měly být ve všech fázích výroby a distribuce systematicky certifikovány nezávislými auditními a certifikačními orgány, jakož i plány s dílčími cíli podléhajícími hodnocení ex post; naléhavě vyzývá Komisi, aby poskytovala podporu rozvojovým zemím s cílem prosazovat potravinové zabezpečení a poskytovat pomoc při slaďování jejich norem s evropskými normami týkajícími se systémů udržitelné produkce potravin; očekává, že vrchní úředník Komise pro dodržování obchodních dohod bude bezezbytku plnit své úkoly v oblasti zajišťování řádného uplatňování příslušných dohod, a to tím, že bude řešit případy narušení trhu, bude zlepšovat prosazování kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji a zapojí se do konstruktivního dialogu s vládami a zúčastněnými stranami;

135. vyzývá EU, aby pomáhala rozvojovým zemím přijímat vhodné vnitrostátní právní předpisy s cílem chránit ohrožené genetické zdroje pro potraviny a zemědělství, zaručit pokračující využívání a řízení těchto zdrojů místními komunitami, původními obyvateli, muži a ženami a zajistit spravedlivé a rovné sdílení přínosů jejich využívání;

136. bere na vědomí studii Komise o kumulativním hospodářském dopadu obchodních dohod EU na zemědělství, která ukazuje, že podle konzervativního i ambiciózního scénáře by měly obchodní dohody EU do roku 2030 vytvořit pozitivní celkovou bilanci obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty a větší hodnotu, což dokazuje, že obchodní dohody EU mají pozitivní dopad na zemědělský sektor EU;

137. zdůrazňuje, že dohodu mezi EU a sdružením Mercosur nelze ve stávající podobě ratifikovat, neboť mimo jiné nezajišťuje ochranu biologické rozmanitosti, zejména v Amazonii, a neposkytuje ani záruky, pokud jde o zemědělské normy;

138. konstatuje, že kapitoly týkající se obchodu a udržitelného rozvoje se nezabývají potenciálně negativním dopadem obchodních dohod na změnu ve využívání půdy, odlesňování a změnu klimatu; domnívá se, že by se evropské normy v oblasti ochrany životního prostředí, bezpečnosti a dobrých životních podmínek zvířat a sociální normy měly vztahovat komplexně na všechny obchodní dohody, aby nedocházelo k tomu, že by tyto normy podkopávala jiná obchodní ustanovení;

139. upozorňuje na to, že by obchodní dohody měly zajistit, aby se zúčastněné strany aktivně zapojily do prosazování zásad udržitelného rozvoje a aby byly mezinárodní normy v souladu s ambicemi EU v oblasti životního prostředí a klimatu; dále se domnívá, že by tyto dohody měly zohledňovat povinnost dodržovat Pařížskou dohodu, aby byl zaručen celosvětový přechod k udržitelným potravinovým systémům;

140. poukazuje na to, že pro rozvoj udržitelné hospodářské činnosti v nejvzdálenějších regionech mají zásadní význam zemědělství a rybolov, a zdůrazňuje přínos a přidanou hodnotu těchto odvětví, pokud jde o zajišťování potravin a reakci na poptávku veřejnosti po dostatečných, bezpečných a kvalitních produktech; žádá, aby byla při provádění strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a následných legislativních návrhů systematicky zohledňována strukturální agronomická a obchodní omezení nejvzdálenějších regionů uvedená v článku 349 SFEU s cílem umožnit těmto regionům soutěžit za rovných podmínek a zajistit dostupnost přijatelných alternativních řešení pro zemědělsko-potravinářské odvětví, pokud jsou omezeny jejich výrobní prostředky a obchodní toky;

141. vítá nově navrženou iniciativu o klimatu a obchodu ve WTO; zdůrazňuje, že je důležité využít tento rámec k vytvoření komplexního a udržitelného zemědělsko-potravinářského systému založeného na společných a ambiciózních výrobních normách; naléhavě vyzývá Komisi, aby se aktivně angažovala v rámci WTO s cílem umožnit ekologickou transformaci, zajistit, aby obchodní politika byla v souladu s cíli udržitelného rozvoje, pokračovat v jednáních o transparentních zásobách potravin a zejména předcházet situacím, kdy se zemědělsko-potravinářské produkty stanou proměnnými nebo vedlejšími oběťmi obchodních konfliktů, a aby zároveň pokračovala v rozvoji ambiciózní udržitelné obchodní politiky slučitelné s WTO;

142. vítá odkazy na příslušné postupy OSN ve strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“; zdůrazňuje, že je třeba, aby EU podporovala Výbor pro celosvětové zajišťování potravin a jeho mechanismus občanské společnosti jakožto nejdůležitější multilaterální politickou platformu pro potravinové systémy; vyzývá Komisi, aby na všech mezinárodních fórech, včetně Světového summitu OSN o potravinových systémech v roce 2021, prosazovala celosvětový přechod na udržitelné potravinové systémy a potravinové zajištění;

143. zdůrazňuje, jak je důležité sdílet moderní technologie a odborné znalosti s rozvojovými zeměmi a školit místní a evropské zemědělce s cílem pomoci jim uplatňovat inovativní zemědělské postupy, jelikož v těchto regionech má odvětví zemědělství zásadní význam pro potravinové zabezpečení a zaměstnanost;

o

o o

144. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.